ORTODOKSİA
Ahlaki ve dinî resale
Müdir mes'ul
MELETİOS LUKAKİS
Mahal idare
FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Περιοδικὸν ἠθικοθρησκευτικὸν

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἔτος ΙΒ'—Κωνσταντινούπολις.—Φεβρουάριος 1937.—Τεῦχος 2

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

Β'

Σιωπηλὸς μέχρι τοῦδε, παρακολουθεῖ ἐξ ἀποστάσεως τὴν συζήτησιν ὁ Ἐλιού. Ἡ περιπλοκὴ τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησαν αἱ ἑκατέρωθεν προβαλλόμεναι ἐπίμονοι ἀντιλογίαι ἐπαυξάνει τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ τὸν ἀναγκάζει ἐπὶ τέλους νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν ἀδιέξοδον ἐκείνην συζήτησιν διὰ νὰ δώσῃ τὴν λύσιν. Ἀντὶ νὰ παροξύνῃ τὸ πάθος παριστῶν τὸν Θεὸν ὡς σκληρὸν τιμωρὸν καὶ ἐκδικητήν, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν προλαλησάντων, ἐπιχειρεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ πνεῦμα ταπεινώσεως καὶ ἐμπιστοσύνης εἰς τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ, ὅστις δι' ὧν οἶδε μέσων οἰκονομεῖ τὰ πάντα καὶ κατευθύνει πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἀνθρώπων. Οἱ λόγοι του ἐπιχύνουσι φῶς εἰς τὸ σκοτεινὸν πρόβλημα καὶ πραΰνουσι τὴν τεταραγμένην συνείδησιν τοῦ Ἰώβ.

Βεβαίως ὅσα ὑπώπτευον περὶ τοῦ προτέρου βίου του οἱ τρεῖς φίλοι δὲν ἦσαν ἀκριβῆ. Ἀλλ᾽ ἠδύνατο ἆρά γε νὰ βεβαιώσῃ ἐν εἰλικρινεῖ συνειδήσει ὅτι ἦτο ὅλως καθαρὸς καὶ ἄμεμπτος; Μήπως μόνον δι᾽ ἐξωτερικῶν πράξεων προσκρούει ὁ ἄνθρωπος ἢ εὐαρεστεῖ εἰς τὸν Θεόν; Ἡ ἐξωτερικὴ νομιμοφροσύνη δὲν εἶναι ἡ ὀρθὴ ἐκδοχὴ καὶ ἄσκησις τῆς ἀρετῆς. Ὑπὲρ τοὺς τύπους τοὺς θρησκευτικοὺς καὶ τὰ ἠθικὰ παραγγέλματα, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτέλεσις δὲν εἶναι πάντοτε ἄμοιρος ὑπερηφανείας καὶ ἐπιδεικτιάσεως, ὑπάρχει οὐσιωδέστερόν τι καὶ τιμιώτερον. Εἶναι δὲ τοῦτο ἡ καθαρότης τῆς καρδίας, ἡ ἁγνότης τῆς διαθέσεως, ἡ ἐκφαινομένη ἐν ταπεινώσει φρονήματος. Αὕτη εἶναι ἡ τελειοῦσα τὴν ἀρετὴν καὶ ἀποφαίνουσα αὐτὴν θυσίαν εὐάρεστον τῷ Θεῷ. Ἄνευ τοῦ στοιχείου τούτου ἡ ἀρετὴ κινδυνεύει νὰ ἀποθάνῃ ἐν τῇ γενέσει της.

Ἐὰν λοιπὸν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης δὲν ὑπῆρξε πάντοτε πλήρης ἡ ἀρετὴ τοῦ Ἰώβ;... Ἐὰν αἱ περιπέτειαί του ἀποβλέπουσιν εἰς ἀπαρτισμὸν τῆς ἠθικῆς ζωῆς του;.... Διότι εἶναι γνωστόν, ὅτι καὶ τὰ παθήματα εἶναι μέσον ἐπικοινωνίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Δι᾽ αὐτοῦ τελεσιουργεῖται ἡ κάθαρσις τῶν ἐνδομύχων διαθέσεων, ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἀνθρώπου. Ὑπὸ τοιοῦτο πνεῦμα θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποβλέπῃ ὁ Ἰὼβ πρὸς τὰ παθήματά του. Καὶ πρὸ παντὸς δὲν ἔπρεπε νὰ νομίζῃ ὅτι διὰ τῆς ἀρετῆς του δημιουργεῖ νομίμους διεκδικήσεις ἐπὶ τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς κατ᾽ οὐδένα λόγον εἶναι ὀφειλέτης πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ὅ,τι πράττει ὑπὲρ αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀντιμισθία ὀφειλετική, ἀλλὰ δωρεὰ τῆς ἀγάπης του.

..... Ἤκουσα τῆς κραυγῆς σου· «Εἶμαι καθαρὸς καὶ ἁγνὸς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. Εἶμαι ἄμεμπτος καὶ ἐν ἐμοὶ ἀνομία δὲν ὑπάρχει. Ἀλλ' ὁ Θεὸς εὑρίσκει ἀφορμὰς μίσους ἐναντίον μου. Ὡς ἐχθρὸν μὲ μεταχειρίζεται. Εἰς παγῖδα ἐνέκλεισε τοὺς πόδας μου καὶ παρακολουθεῖ τὰ διαβήματά μου».

Ἐν τούτῳ δὲν ὑπῆρξες δίκαιος. Ὁ Θεὸς εἶναι ἀπείρως τοῦ ἀνθρώπου ὑπέρτερος. Τί θέλεις νά συζητῇς μετ' αὐτοῦ, ὅτι εἰς οὐδένα δίδει λόγον τῶν πράξεών του; Τὰς βουλάς του ἀνακοινοῦται πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀπαρτίζει τὰ διδάγματά του ὄχι μόνον δι' ὀνείρων καὶ ἀποκαλύψεων νυκτερινῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ παθημάτων..... Τὸν εἰδοποιεῖ διὰ τῆς θλίψεως..... διὰ νὰ τὸν ἀποτρέψῃ ἀπὸ τοῦ κακοῦ καὶ νὰ τὸν προφυλάξῃ ἀπὸ τῆς ὑπερηφανείας.....

Ὕψωσον τὸ ὄμμα σου πρὸς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἴδε τὰ νέφη. Πόσον ὑπέρκεινται τῆς κεφαλῆς σου! Κατὰ τί λοιπὸν τὸν βλάπτεις, ἐὰν ἁμαρτήσῃς; Καὶ ἐὰν ἦσαι ἐνάρετος κατὰ τί τὸν ὠφελεῖς; Τί δέχεται ἐκ τῶν χειρῶν σου; Ἡ ἀνομία σου εἰς τοὺς ὁμοίους σου μόνον ἀποβαίνει ἐπιβλαβής..... Ἡ ἀρετή σου μόνον τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων δύναται νὰ ὠφελήσῃ.....

Ὁ Θεὸς εἶναι μέγας, ἰσχυρὸς καὶ ἀνενδεής, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀδιαφορεῖ πρὸς τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. Ὠργάνωσε τὴν ἠθικὴν τάξιν κατὰ τρόπον τοιοῦτον ὥστε ἡ μὲν εὐσέβεια καὶ ἡ ἀρετὴ νὰ ἐπισπῶνται τὴν εὐ-

λογίαν τῶν δωρεῶν του, πᾶσα δὲ παράβασις τοῦ θελήματός του καὶ παρακοὴ νὰ συνεπάγηται τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ὀργῆς του. Οὐδ᾿ ἐγκαταλείπει τὸν δίκαιον ἕρμαιον τῆς θλίψεως. Πόσον εὐτυχὴς εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὅταν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις τοῦ βίου γνωρίζει νὰ ἐπωφελῆται τὰς ἀπείρους ἐνδείξεις τῆς θείας Προνοίας! Πόσον γόνιμος εἰς ἀρετὴν γίνεται τότε ὁ πόνος!

Μεμψιμοιροῦσιν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰς θλίψεις τοῦ βίου, ἀλλ᾿ οὐδεὶς λέγει: Ποῦ εἶναι ὁ Θεὸς καὶ δημιουργός, ὁ ποικίλλων τὴν ζωὴν μὲ ᾄσματα χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, ὁ διδάξας τὸν ἄνθρωπον πλείονα ἢ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ;

Μάτην τὸν ἐπικαλοῦνται. Εἰς τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν πονηρῶν δὲν ἀποκρίνεται.... Εἶναι μέγας ὁ Θεὸς ἐν τῇ δυνάμει του.... Ἀλλὰ μακρὰν ἀπ᾿ αὐτοῦ ἡ ἀδικία. Εἶναι ἰσχυρός, ἀλλ᾿ οὐδένα ἀπορρίπτει.... Δὲν ἀφήνει τὸν πονηρὸν νὰ χαρῇ τὴν πονηρίαν του. Εἶναι δίκαιος πρὸς τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας, καὶ τὸ πρόσωπόν του δὲν ἀποστρέφει ἀπὸ τῶν δικαίων. Ἐὰν εἶναι τῶν θλίψεων δεσμῶται, αὗται φαίνονται τῶν ἔργων τῶν ὑπομνήματα καὶ παιδεύματα εἰς βίον τελειότερον.... Ἐὰν ὑπακούσωσι καὶ ὑποταγῶσι, τὰς ἡμέρας των περαίνει ἐν εὐδαιμονίᾳ....

Καὶ ὅσῳ προχωρεῖ ὁ Ἐλιοὺ εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν φαεινῶν σκέψεών του, τόσῳ λαμπροτέρα ἀναπλάττεται ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ Ἰὼβ ἡ εἰκὼν τοῦ Προνοοῦντος Θεοῦ, ὅστις «πᾶσαν τὴν ὑπ᾿ οὐρανὸν ἐφορᾷ» καὶ ρυθμίζει τὰ ἀνθρώπινα γεγονότα ἐν σοφίᾳ καὶ ἀγαθότητι. Ὁ λόγος του δυνατός, ὡς ἡ ἀλήθεια, ἐνσταλάζει τὴν παραμυθίαν καὶ ἀφυπνίζει τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα. Ὁ Ἐλιοὺ εἶναι ὁ ἀντιπροσωπευτικὸς τύπος τῶν φωτεινῶν ἐκείνων πνευμάτων τῶν ὁποίων αἱ μεγαλόπνευστοι σκέψεις εἶναι ὡς τόσαι γέφυραι εἰς τὴν χαίνουσαν ἄβυσσον τῆς ζωῆς, συνενοῦσαι τὴν γῆν μὲ τὸν οὐρανόν, τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν Θεόν. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ λόγου του, ὁ ἄνθρωπος τοῦ πόνου ἐπανευρίσκει τὴν γαλήνην τῆς ἐγκαρτερήσεως, ἐπανευρίσκει ἑαυτόν. Καθαίρεται.

Ἤδη καθαρὸς τὴν καρδίαν δύναται νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἐννοήσῃ τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐμφανίζεται ἐν θυέλλῃ καὶ ἐλέγχει τὴν ἀφροσύνην τοῦ ἀνθρώπου, ὁποῖος μὲ τὸν μικρὸν νοῦν του τολμᾷ νὰ κρίνῃ τὸ ἔργον Του. Ὁ λόγος Του εἶναι ἀποκάλυψις τῶν μεγάλων καὶ θαυμαστῶν ἔργων τῆς δημιουργίας καὶ τῆς συντηρήσεως τοῦ κόσμου καὶ ὑπόμνησις τοῦ περιβάλλοντος τὸν ἄνθρωπον ἀδιεισδύτου Μυστηρίου.

Ποῖος εἶναι ὁ τολμῶν νὰ ἀμαυρώσῃ τὸ ἔργον μου μὲ λόγους ἐπικρίσεως;.... Εἰπέ μοι. Ποῦ ἦσο ὅτε τὴν γῆν ἐθεμελίουν; Τίς ὁ ὁρίσας τὰς διαστάσεις καὶ ἐκτείνας ἐπ᾿ αὐτὴν τὴν στάθμην εἰς μέτρησιν; Τίς ὑπέθηκεν εἰς αὐτὴν τὸν γωνιαῖον λίθον, ὅτε τῆς αὐγῆς τὰ ἄστρα ἐξήστραπτον εἰς ᾄσματα χαρᾶς καὶ οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων φωνὴν ἀγαλλιάσεως ἐρρήγνυον; Τίς ἔφραξε διὰ πυλῶν τὴν θάλασσαν, ὅτε τῶν μητρικῶν κόλπων ἐξεπορεύετο; Ποῦ ἦσο ὅταν μὲ νεφέλας καὶ ὀμίχλην τὴν ἐσπαργάνωσα καὶ τῇ ἐπέβαλλον τὸν νόμον μου καὶ τὸ πρόσταγμα.

«ἕως ἐδῶ θὰ ἔλθῃς καὶ πέραν τῶν ὁρίων σου δὲν θὰ χωρήσῃς· ἕως ἐδῶ θὰ φθάσῃ καὶ ἐν σοὶ τῶν κυμάτων σου θὰ συντρίβηται ἡ ὀργή» ;

Προσέταξές ποτε τὴν πρωΐαν νὰ ἐφαπλωθῇ εἰς τὰ ἔσχατα μέρη τοῦ κόσμου καὶ τὴν γῆν ὡρισμένην νὰ λάβῃ μορφὴν καὶ ὡς δι᾽ ἐνδύματος τὴν φυτείαν νὰ στολισθῇ ; Ἀνῆλθες μέχρι τῶν πηγῶν τῆς θαλάσσης καὶ εἰς τὰ βάθη τῆς ἀβύσσου περιεπάτησες ; Περιεπτύχθης μὲ τὸ βλέμμα σου τὴν ἔκτασιν τῆς γῆς ; Γνωρίζεις τίς ἡ ἄγουσα εἰς τοῦ φωτὸς τὰ σκηνώματα καὶ ποῦ περισυλλέγεται τὸ σκότος τὴν πρωΐαν ; Ἔφθασές ποτε εἰς τὰ ταμεῖα τῆς χιόνος καὶ εἰς τῆς χαλάζης τὰ ἀποθέματα ; Πῶς γίνεται τοῦ φωτὸς ἡ κατανομὴ καὶ πῶς ἐπὶ τὴν γῆν ὁ ἄνεμος διαχύνεται ; Τίς ὁ διανοίξας δρόμον εἰς τὴν βροχὴν καὶ ταύτην καταπέμπων ἐπὶ γῆς ἐρήμου καὶ ἀοικήτου εἰς βλάστησιν φυτείας πρασίνης ; Τίς ὁ παράγων τῆς πάχνης τὰς δροσώδεις σταγόνας, καὶ πόθεν ὁ παγερὸς ἐκπορεύεται κρύσταλλος ;

Γνωρίζεις τοὺς νόμους τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὴν πολύτροπον ροπήν του ἐπὶ τὴν γῆν ;.... Τίς ὁ ἐμβάλλων φρόνησιν ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τὴν νόησιν εἰς τὸ πνεῦμα διδούς ;.... Θὰ ἐξουθενοῖς καὶ ἐφεξῆς τὴν δικαιοσύνην μου καὶ θὰ μὲ κατακρίνῃς τοῦ λοιποῦ διὰ νὰ σὲ δικαιώσω ; Εἶναι ὁ βραχίον σου, ὡς ὁ τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρὸς καὶ ἡ φωνή σου ἠχηρὰ ὡς ἡ φωνή του ;

Περιβαλοῦ εὐπρέπειαν καὶ μεγαλωσύνην, ἐνδύθητι δόξαν καὶ λαμπρότητα, διάχυσον τὰ κύματα τῆς ὀργῆς σου, ταπείνωσον μὲ ἓν βλέμμα σου τὰ ὕψη, σύντριψον τοὺς πονηροὺς ἐπὶ τόπου ! Καὶ τότε θὰ προσκομίσω τιμὴν εἰς τὸ κράτος τῆς δεξιᾶς σου....

Ἐὰν λοιπὸν τόσον μυστηριώδη εἶναι τὰ φαινόμενα τοῦ φυσικοῦ κόσμου, διατί νὰ μὴ ἐγκρύπτῃ μυστήρια καὶ ὁ ἠθικὸς κόσμος ; Ἐὰν δὲ ἐν ἐκείνῳ τοσαύτας ἔχωμεν ἀποδείξεις τῆς δυνάμεως, τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀγαθότητος τοῦ Δημιουργοῦ, διατί νὰ μὴ δεχθῶμεν ὅτι ἡ αὐτὴ σοφία καὶ ἀγαθότης διευθύνει καὶ τὴν ἠθικὴν τάξιν, ὅτι καὶ τὰ διάφορα γεγονότα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, εἴτε μεμονωμένα, εἴτε ὁμαδικά, ἀποτελοῦσι μέρος εὐρυτέρου καὶ ὑψηλοτέρου σχεδίου ;

Τοῦτο ἐν συντριβῇ καρδίας καὶ ἐν ταπεινώσει φρονήματος αἰσθάνεται ἤδη καὶ ἀνομολογεῖ ὁ Ἰώβ. Τὰ παθήματα διήνοιξαν τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς βαθυτέραν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ζωῆς. Ἡ πίστις του διελθοῦσα διὰ τοῦ καθαρμοῦ τῆς θλίψεως δίδει προδηλότητα καὶ ἐνάργειαν εἰς τὰ τέως σκοτεινὰ καὶ μυστηριώδη.

Ἄνθρωπος ἐγώ, εὐτελὴς καὶ ἄθλιος τί ἔχω νὰ σοι ἀπαντήσω ; Ἐπιθέτω τὴν χεῖρα εἰς τὸ στόμα καὶ σιωπῶ.... Ἀναγνωρίζω ὅτι τὰ πάντα δύνασαι καὶ οὐδεὶς εἰς τὰς βουλάς σου προσκρούει.... Ναί ! Ἔθιξα πράγματα τὰς δυνάμεις μου ὑπερβαίνοντα. Ἐξ ἀκοῆς μέχρι τοῦδε σὲ ἐγνώριζον. Ἀλλ᾽ ἤδη μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου σὲ βλέπω. Εἶμαι ἐν τῇ μετανοίᾳ μου συντετριμμένος καὶ ἀνομολογῶ ἐμαυτὸν γῆν καὶ σποδόν.

Ἡ ὁμολογία αὔτη, ἀποστάλαγμα τῆς «ψυχικῆς καθάρσεως» τοῦ Ἰὼβ καὶ ἐπικορύφωσις τῆς ὅλης ἀρετῆς του, δικαίως ἐπισπᾶται τὴν πατρικὴν εὐμένειαν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ἀνταμείβει τὴν ταπεινόφρονα πίστιν του καὶ τὸν ἀποκαθιστᾷ εὐδαιμονέστερον ἢ τὸ πρίν. Καὶ ἦτο ἡ ἀποκατάστασις ἐκείνη ἡ στέψις τοῦ Πόνου τοῦ δικαίου καὶ ἀμέμπτου Ἰὼβ καὶ ὁ θρίαμβος τῆς ἀρετῆς.

Τὸ θιγόμενον εἰς τὴν δραματικὴν ταύτην ἱστορίαν πρόβλημα τῶν βιοτικῶν ἐναντιοτήτων εἶναι παλαιὸν ὅσον καὶ ὁ ἄνθρωπος. Καὶ ὑπῆρξε πάντοτε καὶ θὰ ὑπάρχῃ ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου ὅλων τῶν φιλοσοφικῶν ἐκζητήσεων, ὁ διαβρωτικὸς σκώληξ ὅλων τῶν συνειδήσεων. Ἡ δοκιμαζομένη ψυχὴ ἐκφράζει τοὺς θορύβους της εἰς γογγυσμόν, πολλάκις θίγοντα τὰ ὅρια τῆς ἀπιστίας, ἢ τοὐλάχιστον τῆς ἀμφιβολίας: Ἂν ὁ καλὸς Θεὸς εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ κόσμου καὶ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, διατί ἡ γῆ τὴν ὁποίαν οἰκοῦμεν εἶναι τόσον ὀλίγον φιλόξενος; Διατὶ καθ᾽ ἑκάστην πρωΐαν ἐπωμιζόμεθα ἐπὶ μᾶλλον βαρύτερον τὸ φορτίον τῆς ζωῆς; Διατὶ δὲ παρ᾽ ὅλας τὰς ἐπιμελεῖς προφυλάξεις μας νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ διαφύγωμεν τὸν πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἐνεδρεύοντα θάνατον;

Ποσάκις πράγματι εἰς ἡμέρας σκληρῶν δοκιμασιῶν, ἀπὸ τῶν ἐσωτερικῶν σπαραγμῶν τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ἄλλων θλίψεων μέχρι τοῦ θανάτου, δὲν συνωφρυώθημεν εἰς σκέψεις μελαγχολικὰς καὶ δὲν συνεμερίσθημεν τὴν παραδοξολογίαν τοῦ ὀνειροπόλου ποιητοῦ.

> Ἐὰν ἤμην Θεός, δὲν θὰ εἶχεν ὁ θάνατος θύματα. Τοὺς ἀνθρώπους θὰ ἔπλαττον ἀγαθούς. Οὐδὲ θὰ ὑπῆρχε πλέον ἡ τὰς θλίψεις γεννῶσα κακία. Τοὺς σκληροὺς ἀποχωρισμοὺς θὰ κατήργουν. Καὶ δὲν θὰ ἐχύνομεν εἰμὴ χαρᾶς μόνον δάκρυα!

Ἀλλ᾽ ὁ κόσμος τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν εἶναι ἡ ὀνειροπολουμένη κατάστασις ῥαθύμου καὶ ἀνέτου καὶ ἀσαλεύτου ζωῆς. Εἶναί τι πολλῷ ταύτης ἀνώτερον καὶ ἁγιώτερον. Εἶναι στάδιον ἀγῶνος. Εἶναι ἐργαστήριον δημιουργίας, οἰκοδομῆς, καθαρμοῦ καὶ ἀγαθοποιήσεως ψυχῶν, κατὰ τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς ὁρισθέντα ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ εἰς αὐτὸν σκοπόν. Καὶ διὰ τὴν τοιαύτην ἠθικὴν κατεργασίαν προσφορώταται εἶναι αἱ δοκιμασίαι.

Ἐὰν ἡ ἀγαθότης ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς ὡς σύμφυτος ἰδιότης τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἀρετὴ ἀποτετελεσμένη, δὲν θὰ ἦτο ἀπόκτημα τῆς ἀνθρωπίνης προσπαθείας, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ, δὲν θὰ ἦτο ἰδιόκτητος, ἀλλὰ δανεία καὶ ἐπείσακτος. Οὐδὲ θὰ εἶχε τὴν ἠθικὴν ἔννοιαν καὶ ἀξίαν, τὴν ὁποίαν τῇ προσδίδει ἡ ἐπίμοχθος προσωπικὴ προσπάθεια καὶ ἐργασία. Θὰ ἦτο ὡς μία δύναμις καὶ ἱκανότης φυσική, ὡς ἡ θερμότης εἰς τὸ πῦρ καὶ ἡ πτῶσις εἰς τὸν λίθον, καὶ θὰ ὑπεβιβάζετο εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν ὑλικῶν πραγμάτων. Πολὺ δὲ ὀρθῶς ἡ τοιαύτη προσπάθεια παρεβλήθη πρὸς ἐργασίαν καλλιτεχνικήν:

«Ὁ ἅγιος εἶναι ὁ εὐγενέστερος καὶ τελειότερος μεταξὺ τῶν καλλιτεχνῶν, ὅταν ἀπὸ τοῦ βορβόρου ἀνασύρῃ μίαν ὕπαρξιν καθαράν, ὅταν ἀπὸ τοῦ ἐγωϊστικοῦ κτήνους ἐξάγῃ μίαν προσωπικότητα τρυφερὰν καὶ ἀγαπῶσαν, ὅπως ὁ γλύπτης ὁ μετασχηματίζων τὸν ἄμορφον ὄγκον τοῦ χονδροειδοῦς καὶ ἀμαυροῦ μετάλλου εἰ ἕνα ὡραῖον Θεόν».

Ἀνεξαρτήτως τοῦ χαρακτῆρος τῶν θλίψεων καὶ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτῶν σχέσεως πρὸς τὴν ἀτομικὴν ἑκάστου ζωήν, δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζωμεν τὴν ἠθικὴν αὐτῶν χρησιμότητα. Τοὐναντίον. Μὲ τὴν στερρὰν πεποίθησιν ὅτι ὁ Θεὸς καὶ διὰ τῆς θλίψεως κατεργάζεται ἐν ἡμῖν τὸ ἀγαθόν, ὀφείλομεν νὰ δεχώμεθα ἀγογγύστως τὴν δοκιμασίαν καὶ νὰ ἀναζητῶμεν τὸν κρυπτόμενον ὑπὸ τὸν πικρὸν φλοιόν της καρπόν, εἰς τελείωσιν τῆς ζωῆς μας, ἀφορῶντες καὶ ἐν τούτῳ εἰς τὸν τῆς πίστεως ἡμῶν ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, τὸν ἐξαγοράσαντα ἡμᾶς διὰ τοῦ Πόνου.

Ἐν Χάλκῃ, τῇ 28ῃ Φεβρουαρίου 1937.

† Ο ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ
Σχολάρχης τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς.

ΤΑ ΔΥΟ ΠΑΓΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΕΤΟΥΣ

Τὸ ἐξέχον ἐκκλησιαστικὸν γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ τοὺς διεθνεῖς ἐκκλησιαστικοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος, εἶνε ἡ σύγκλησις κατὰ Ἰούλιον (12—26) καὶ Αὔγουστον (3—18) ἐν Ὀξφόρδῃ καὶ Ἐδιμβούργῳ τῶν δύο Συνεδρίων «περὶ ζωῆς καὶ ἐργασίας» καὶ «περὶ πίστεως καὶ διοικήσεως». Ἐπειδὴ ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία, προεξάρχοντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀπ' ἀρχῆς συνεργάζεται μετὰ τῶν δύο τούτων Παγχριστιανικῶν κινήσεων καὶ διὰ πολυαρίθμου ἀντιπροσωπείας μετέσχε τῶν προηγηθέντων συνεδρίων, τοῦ ἐν Στοκχόλμῃ (1925) καὶ τοῦ ἐν Λωζάννῃ (1929), δὲν ἦτο δυνατὸν ἢ νὰ ἀποσταλῇ πρόσκλησις καὶ πρὸς τὰς συνιστώσας αὐτὴν Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας, ὅπως ὁρίσωσι τοὺς ἐν αὐτοῖς ἀντιπροσώπους αὐτῶν. Καίτοι δὲ τινὲς μόνον τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων ὥρισαν τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῶν μέχρι σήμερον, ἐν τῇ ἐλπίδι ὅτι καὶ αἱ λοιπαὶ δὲν θὰ βραδύνωσι ν' ἀκολουθήσωσι τὸ παράδειγμα ἐκείνων, δὲν κρίνομεν ἄσκοπον νὰ δώσωμεν ἐνταῦθα συντόμως τὰ προγράμματα τῶν Συνεδρίων τούτων, ὡς διετυπώθησαν ταῦτα τελικῶς κατὰ τὰς συνελεύσεις τῶν διοικουσῶν τὰς δύο ὀργανώσεις Ἐπιτροπῶν τὸν παρελθόντα Αὔγουστον.

Ι. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ ΟΞΦΟΡΔΗΣ

Διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ Συνεδρίου τούτου εἰργάσθη ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὸ Ἰνστιτοῦτον Ἐρεύνης, τὸ ὁποῖον ἱδρύθη ἀποφάσει τοῦ ἐν Στοκχόλμῃ Συνεδρίου τοῦ 1925 καὶ ἑδρεύει ἐν Γενεύῃ. Ἡ διοικοῦσα τὸ Ἰνστιτοῦτον Ἐπιτροπὴ κατώρθωσε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν συνεργασίαν ἑκατοντάδων συνεργατῶν ἐκ τῶν διαφόρων χριστιανικῶν χωρῶν ἀπασχοληθέντων σοβαρῶς εἰς τὴν μελέτην τῶν προβλημάτων κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν, περὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἐνδιατρίψῃ τὸ Συνέδριον τῆς Ὀξφόρδης. Τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν ἱκανοὶ τόμοι ἐξεδόθησαν ἤδη, ἄλλοι εὑρίσκονται ἐν προπαρασκευῇ, ἀλλ' ὅλων δύναταί τις νὰ ἐπωφεληθῇ, ἂν ἀποταθῇ εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἰνστιτούτου (41 Avenue de Champel—Genève—Suisse).

Τὸ Παγκόσμιον Χριστιανικὸν Συμβούλιον κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ συνεδρίαν ἐν Chamby (Αὔγουστος 1936), λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς ἐκθέσεις τοῦ Προέδρου τῆς Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου προέβη εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν τοῦ προγράμματος τοῦ μέλλοντος Συνεδρίου καὶ ἀπεφάσισεν, ὅπως ὑποβάλῃ πρὸς συζήτησιν ἐν αὐτῷ τὰ ἑξῆς ζητήματα:

1ον) ***Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἔθνος.*** – Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος τούτου πρόκειται νὰ καθορισθῇ ἡ θρησκευτικὴ σημασία σφαιρῶν τινων τοῦ βίου, αἵτινες δὲν ἀνήκουσιν ἀμέσως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἰδιαιτέρως πρόκειται νὰ ὁρισθῇ

ποία ἡ σχέσις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν βίον τοῦ ἔθνους, ὡς οὗτος ἔχει διαμορφωθῇ διὰ τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων, ὡς ἐκδηλοῦται ἐξ ἰδίων εἰς εἰδικὰς λαϊκὰς μορφὰς καὶ ὡς ἐμφανίζουσιν αὐτὸν αἱ κυκλοφοροῦσαι ἰδέαι.

2ον) ***Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Κράτος***— Ἐν τῇ διαπραγματεύσει τοῦ θέματος τούτου πρόκειται νὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα ὁποία εἶνε ἡ Χριστιανικὴ ἀντίληψις περὶ τοῦ Κράτους, ὁποῖαι αἱ ἀξιώσεις τοῦ συγχρόνου Κράτους καὶ ὁποία ἡ χριστιανικὴ ἀντίληψις περὶ ἐλευθερίας.

3ον) ***Ἡ Ἐκκλησία, τὸ Ἔθνος καὶ τὸ Κράτος ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν πρὸς τὴν οἰκονομικὴν τάξιν.***

4ον) ***Ἡ Ἐκκλησία, τὸ Ἔθνος καὶ τὸ Κράτος ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν πρὸς τὴν ἀγωγήν***— Αἱ σχέσεις μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Ἔθνους καὶ τοῦ Κράτους ἀποβαίνουσι πολλάκις λίαν δυσχερεῖς εἰδικώτερον ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς ἀγωγῆς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπιβάλλεται νὰ ἐξετασθῇ ἰδιαιτέρως ἡ εἰδικὴ αὐτὴ ἄποψις τοῦ γενικοῦ προβλήματος

5ον) ***Ἡ Οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία*** (Una Sancta) ***καὶ ἡ διεθνὴς τάξις.***— Τὸ θέμα τοῦτο περιλαμβάνει τὴν ἐξέτασιν τῶν ζητημάτων, ἅτινα σχετίζονται πρὸς τὸν ἐθνισμόν, πρὸς τὰς διεθνεῖς σχέσεις καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἵδρυμα ὑπερβαῖνον τὰ ἐθνικὰ ὅρια, ἄλλως εἰπεῖν Οἰκουμενικόν.

Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ὁ πόλεμος.— Ἀφέθη νὰ καθορισθῇ βραδύτερον, ἂν καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος τοῦ 5ου θέματος θ' ἀνατεθῇ πρὸς μελέτην εἰς τὸ αὐτὸ Τμῆμα τοῦ Συνεδρίου ἵνα ὑποβάλῃ κοινὴν περὶ ἀμφοτέρων ἔκθεσιν, ἢ τὸ Τμῆμα τοῦτο τοῦ Συνεδρίου θὰ ὑποδιαιρεθῇ εἰς δύο ὁμάδας, ἑκάστη τῶν ὁποίων θ' ἀσχοληθῇ περὶ τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο ἐκ τῶν δύο μερῶν καὶ θὰ ὑποβάλῃ ἰδιαιτέραν περὶ ἑκάστου Ἔκθεσιν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἶνε πρόδηλον ὅτι τὸ ὅλον Συνέδριον πρόκειται νὰ ὑποδιαιρεθῇ εἰς 5 τμήματα ἐκ παραλλήλου ἐρευνῶντα τὰ ἀνωτέρω ζητήματα καὶ μέλλοντα νὰ ὑποβάλωσι σχετικὰς Ἐκθέσεις εἰς τὴν Ὁλομέλειαν τοῦ Συνεδρίου.

Προκειμένου περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας πρὸς ἐπιμελῆ προπαρασκευὴν τοῦ Συνεδρίου ἐκρίθη ὀρθόν, ὅπως ὀνομασθῶσι πέντε Πρόεδροι μέλλοντες ν' ἀναλάβωσι τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν πέντε Τμημάτων. Ἕκαστος τῶν Προέδρων, βοηθούμενος καὶ ὑπὸ μικρᾶς ὁμάδος συμβούλων ἢ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐρεύνης, πρόκειται νὰ παρασκευάσῃ καὶ ὑποβάλῃ εἰς τὸ Συμβούλιον Ὑπόμνημα ἐρειδόμενον ἐπὶ τῶν προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν τῶν τελευταίων τριῶν ἐτῶν. Τὸ Ὑπόμνημα τοῦτο μέλλει νὰ χρησιμεύσῃ ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατὸν ὡς βάσις εἰς τὰς συζητήσεις ἑκάστου τῶν Τμημάτων. Σκοπὸς τῶν Ὑπομνημάτων αὐτῶν εἶνε νὰ ἐφελκύσωσι τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῶν ἀπόψεων ἐκείνων ἑκάστου τῶν θεμάτων, αἵτινες ὑπὸ τὸ φῶς τῶν προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν φαίνονται αἱ σπουδαιόταται, αἱ τὰ μάλιστα ζωτικαί, αἱ μᾶλλον ἄξιαι νὰ συγκρατήσωσι τὴν προσοχὴν τοῦ Συνεδρίου καὶ αἱ ἀπαιτοῦσαι ἴσως ἐπείγουσαν ἐνέργειαν. Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν συμπερασμάτων τῶν ἐργασιῶν τούτων, θὰ καταβληθῇ ὡσαύτως προσπάθεια, ὅπως καθορισθῇ σαφῶς, ποῖαι εἶνε αἱ κοιναὶ χριστιανικαὶ πεποιθήσεις ἐν τῷ συνόλῳ καὶ ποῖαι αἱ κυριώτεραι διχογνωμίαι, αἵτινες θὰ ἐκδηλωθῶσι. Τὰ Τμήματα κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν συνεδρίαν θὰ ὁρίσωσι τὰ πρόσωπα τοῦ Γραφείου αὐτῶν, ἅτινα θὰ εἶνε φυσικῷ τῷ λόγῳ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα διὰ τὸν λόγον τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν Ὑπομνημάτων θὰ εἶνε τὰ μᾶλλον ἐνδεδειγμένα.

Πρὸς διευκόλυνσιν τῆς μελέτης τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων θεμάτων προτείνεται, ὅπως διορισθῶσι δύο μικραὶ Ἐπιτροπαί, ἵνα ὑποβάλωσιν ἐκθέσεις, ἡ πρώτη περὶ τῶν σπουδαιοτέρων διχογνωμιῶν, αἵτινες θὰ ἐκδηλωθῶσι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐργασίας καὶ βαρύνουσιν ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ Συνεδρίου, ἡ δὲ δευτέρα περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἡ Ἐκκλησία ἐνεργεῖ καὶ ὤφειλε νὰ ἐνεργῇ ἐν τῇ κοινωνικῇ καὶ πολιτικῇ σφαίρᾳ.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἔργον αὐτοῦ τοῦ Συνεδρίου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀνωτέρω Προγράμματος προτείνονται τὰ ἑξῆς :

1) Ἡ πρώτη συνεδρία θὰ συγκροτηθῇ τὴν μεταμεσημβρίαν τῆς Δευτέρας, 12ης Ἰουλίου, πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἀντιπροσώπων καὶ ὀργάνωσιν τοῦ Συνεδρίου. Ἡ ἑσπέρα τῆς αὐτῆς ἡμέρας θ' ἀφιερωθῇ κυρίως εἰς τὴν ἀκρόασιν τοῦ ἐναρκτηρίου λόγου τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας.

2) Τὴν ἑπομένην, 13ην, πρώτη ἐργασία θὰ εἶνε ὁ ἀπολογισμὸς τῆς ἐξελίξεως ἀπὸ τοῦ Συνεδρίου τῆς Στοκχόλμης μέχρι τοῦ τῆς Ὀξφόρδης. Ὡσαύτως θ' ἀναγνωσθῶσιν Ἐκθέσεις παριστῶσαι τὴν σημερινὴν κατάστασιν ἐν τοῖς διαφόροις μέρεσι τοῦ κόσμου.

3) Κατὰ τὰς ἑπομένας τρεῖς ἡμέρας θὰ ἐκτεθῶσι καὶ συζητηθῶσι τὰ κυριώτερα συμπεράσματα, εἰς ἃ κατέληξαν αἱ προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι καὶ θ' ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν θεμάτων, ἅτινα μέλλει νὰ ἐξετάσῃ τὸ Συνέδριον.

4) Τὸ Σάββατον θέλει ἀφεθῇ ἐλεύθερον.

5) Ἡ δευτέρα ἑβδομὰς θέλει καταναλωθῇ εἰς τὴν ἀποδοχὴν καὶ μελέτην τῶν Ἐκθέσεων τῶν 5 Τμημάτων περὶ τῶν πέντε κυρίων θεμάτων καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν προτάσεων τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ μέλλον τῆς Οἰκουμενικῆς κινήσεως.

6) Καθ' ἑκάστην πρωΐαν θὰ τελῆται ἐν τῷ ναῷ τοῦ Πανεπιστημίου θρησκευτικὴ ἀκολουθία ἡμισείας ὥρας, τὴν δὲ μεταμεσημβρίαν μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἡμέρας ἀκολουθία ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας.

7) Ἑκάστην Κυριακὴν πρωῒ θὰ τελῆται κοινὴ θεία λατρεία ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Πανεπιστημίου. Τὴν δὲ μεταμεσημβρίαν ἢ τὴν ἑσπέραν τῆς μὲν πρώτης Κυριακῆς ἱκετήριος δέησις, τῆς δὲ δευτέρας Κυριακῆς εὐχαριστήριος δέησις.

Αἱ κύριαι Ἐκθέσεις θὰ μεταφρασθῶσιν εἰς τὰς τρεῖς γλώσσας, Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Γερμανικήν, καὶ θὰ διανεμηθῶσι δακτυλογραφημέναι εἰς τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου. Ἡ εἰσήγησις τῶν Ἐκθέσεων τούτων θέλει γείνῃ ἐν μιᾷ μόνῃ γλώσσῃ. Ὅλων τῶν ἄλλων λόγων ἢ ἀνακοινώσεων σύντομοι περιλήψεις θὰ δίδωνται ὑπὸ τῶν μεταφραστῶν, οὓς θὰ χρησιμοποιῇ ἕκαστον Τμῆμα τοῦ Συνεδρίου.

Πρὸς ἀποφυγὴν οἱασδήποτε παρεξηγήσεως τὸ Παγκόσμιον Χριστιανικὸν Συμβούλιον ἐπεψήφισε σχετικῶς πρὸς τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὰς μεθόδους τῆς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου τὰς ἑξῆς ἀρχάς :

α') Εἶναι εὐκταῖον, ὅπως οἰκουμενικὴ Συνέλευσις, συνερχομένη ὑπὸ τὰς σημερινὰς σοβαρὰς περιστάσεις, κατορθώσῃ, θείᾳ χάριτι, νὰ δώσῃ κατεύθυνσιν καὶ νὰ βοηθήσῃ διὰ τῶν συμβουλῶν αὐτῆς τὰς Ἐκκλησίας, αἵτινες ἀγωνίζονται ἐντὸς τῶν περιπλοκῶν τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ Συνέδριον δὲν ἔχει νομοθετικὴν ἐξουσίαν καί, ὡς ἐδηλώθη ἐν τῇ ἀπευθυνθείσῃ πρὸς τὰς Ἐκκλησίας προσκλήσει, δὲν εἶναι ἁρμόδιον νὰ νομοθετήσῃ ἐν ὀνόματι τῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ ἀποφάσεις αὐτοῦ δὲν γεννῶσιν ὑποχρεώσεις εἰς τὰς συμμετεχούσας Ἐκκλησίας,

εἰμὴ καθόσον αὗται θ' ἀναγνωρίσωσιν, ὅτι ἐν ταῖς ἀποφάσεσι ταύταις ὑπάρχει ἀλήθεια σύμφωνος πρὸς τὴν ἐνδόμυχον μαρτυρίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

β') Ἐν περιπτώσει ἐμφανίσεως διαφορᾶς γνωμῶν κατὰ τὴν μελέτην τῶν ζητημάτων, τῶν ὑποβληθέντων εἰς τὸ Συνέδριον, τοῦτο δὲν θὰ προσκληθῇ ὅπως λύσῃ τὸ ζήτημα διὰ πλειοψηφίας. Ἐὰν ὑφίσταται διαφορὰ γνωμῶν μεταξὺ τῶν μελῶν, αἱ γνῶμαι αὐτῶν ἐλευθέρως θ' ἀναγνωρισθῶσι καὶ θὰ ὦσι σεβασταί. Τὸ Συνέδριον ἔχει σκοπὸν νὰ παράσχῃ πιστὴν εἰκόνα τῆς παρούσης καταστάσεως τῶν πεποιθήσεων τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν χωρὶς νὰ ἀποπειραθῇ, ὅπως ὑποβιβάσῃ ἢ ἀναδείξῃ τὰς γνώμας ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ὁμάδος τῶν ἀντιπροσώπων.

γ') Ἐπειδὴ ἡ σοβαρότης τῆς ὑφισταμένης κρίσεως ἀπαιτεῖ τελείαν εἰλικρίνειαν σκέψεως καὶ ἐκφράσεως, ὅλα τὰ συμπεράσματα, εἰς ἃ θὰ καταλήξῃ τὸ Συνέδριον, θὰ δείξωσι πιστῶς ἐν τίνι μέτρῳ τὰ μέλη αὐτοῦ εὕρηνται ἐν συμφωνίᾳ καὶ ἐν τίνι ἐν ἀσυμφωνίᾳ περὶ οὗ πρόκειται ζητήματος. Ἂν ὑφίσταται κοινότης χριστιανικῶν πεποιθήσεων, αὕτη θέλει ἐκτεθῇ σαφῶς. Ὡσαύτως, ἂν ἐκδηλωθῶσι σοβαραὶ διαφωνίαι ἀντιλήψεων, τὸ Συνέδριον δὲν θ' ἀντιπαρέλθῃ αὐτὰς ἐν σιγῇ οὐδὲ θὰ ὑποτιμήσῃ αὐτάς, ἀλλὰ θ' ἀναγνωρίσῃ τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν ἀναφανδόν. Αἱ διχογνωμίαι αὗται θ' ἀποτελέσωσιν ἀφετηρίαν περαιτέρω μελέτης καὶ σκέψεως.

δ') Τὸ Συνέδριον παραμένει ἐλεύθερον νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τὰ ληπτέα μέτρα σχετικῶς πρὸς τὸ μέλλον τῆς Οἰκουμενικῆς κινήσεως ἐπὶ σκοπῷ νὰ ὑποβάλῃ ταῦτα εἰς τὰς συμμετεχούσας Ἐκκλησίας.

Εἶνε περιττὸν καὶ νὰ σημειωθῇ ἐν τέλει, ὅτι ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία εἰς τὰς γενομένας βολιδοσκοπήσεις περὶ συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Ὀξφόρδης ἀπήντησεν ἀρνητικῶς. Τοῦτο ὅμως οὐδόλως σημαίνει, ὅτι μέλη τῆς Ρωμ. Ἐκκλησίας δὲν θὰ παρακολουθήσωσιν ὡς ἀκροαταὶ τὰς ἐργασίας αὐτοῦ. Δὲν ἀποκλείεται δὲ ἡ ἐλπὶς περὶ συνεργασίας τινῶν ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ προπαρασκευαστικὸν ἔργον τοῦ Συνεδρίου.

† Ο ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

† Μητροπολιτου Ηλιουπολεως ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΝΑΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΜΕΤΑ ΤΟ 1453

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΛΟΓΟΥ A. M. SCHNEIDER «BYZANZ»

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ ἱστορικὸς Δούκας ἀναφέρει ἐν τῇ γνωστῇ ἱστορίᾳ του (ἔκδ. Βόννης σ. 288) τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὸ συζητούμενον θέμα: «οἱ δὲ τῆς αὐλῆς τοῦ τυράννου ἀζάπιδες, οἳ καὶ γενίτζαροι κέκληνται, οἱ μὲν ἐν τῷ παλατίῳ κατέδραμον, οἱ δὲ πρὸς τὴν *τοῦ Μεγάλου Προδρόμου Μονὴν τὴν ἐπικεκλημένην Πέτραν* [44]), καὶ ἐν τῇ Μονῇ τῆς Χώρας». Ἀναμφιβόλως τὸ ἐνταῦθα ἀνηφερόμενον παλάτιον εἶναι τὸ τῶν Βλαχερνῶν. Ὥστε ἡ Μονὴ τοῦ Προδρόμου ἡ ἐπιλεγομένη «Πέτρα» δὲν εὑρίσκετο μακρὰν τῶν Ἀνακτόρων, οὔτε μακρὰν τῆς Μονῆς τῆς Χώρας, πλησιέστατα («ἔγγιστα») δὲ τῆς κινστέρνας Ἀετίου. Ἢ πρέπει λοιπὸν νὰ δεχθῶμεν ὡς ἀκριβῆ τὴν πληροφορίαν τοῦ Δοσιθέου, κατὰ τὴν ὁποίαν τῷ 1637 ὁ Μπαϊρὰμ πασᾶς μετέτρεψεν αὐτὴν εἰς τζαμίον—χωρὶς νὰ πολυπραγμονήσωμεν ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως [45]) τοῦ Ξ. Σιδερίδου, γράψαντος ὅτι δὲν ὑπῆρχε ποτὲ ἐν Κων-

---

[44]) Ὑπῆρχον καὶ ἄλλα— ὄχι ὀλίγα— μοναστήρια ἐν τῇ συνοικίᾳ τῆς Πέτρας (βλέπε, Janin «Echos d'Orient» 1935, 1936 καὶ Ξεν. Σιδερίδου ἐν Φιλ. Συλλ. περιοδικῷ τόμ. ΚΘ' τὰ ἐν σελίδι 265 κ. ἑ.) ἀλλὰ αἱ περὶ τούτων μαρτυρίαι στρέφονται μᾶλλον περὶ τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅτι κεῖνται ἐν τῇ Πέτρᾳ ἢ τῇ παλαιᾷ Πέτρᾳ. Περὶ τῆς περιωνύμου Μονῆς τοῦ Προδρόμου αἱ ἱστορικαὶ μαρτυρίαι, ὡς εἴδομεν' φανερώνουν ὅτι ἐπωνομάζετο «ἐκέκλητο» (κλῆσις αὐτῇ ἦν) πέτρα.

[45]) Περιοδ. Φιλ. Συλλόγου ΚΘ' σ. 136.

σταντινουπόλει τέμενος Μπαϊράμ πασᾶ, νὰ ἐξηγήσωμεν δὲ τὴν φράσιν τοῦ Δοσιθέου— ὁ Μπαϊρὰμ πασᾶς ἐποίησε τὴν Μονὴν τζαμίον, ἀλλὰ δὲν ἔδωκε τὸ ὄνομά του, ἢ μᾶλλον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἔγινεν ἡ εἰρημένη εἰς τέμενος τουρκικὸν μετατροπὴ — καὶ νὰ ταυτίσωμεν τὴν Μονὴν ταύτην πρὸς τὴν Μονὴν τῆς Πέτρας, νὰ τοποθετήσωμεν δὲ αὐτὴν μεταξὺ Ἐδιρνέκαπι καὶ Σαρμασικίου. Πρὸς τὴν γνώμην ταύτην συμφωνεῖ καὶ ἡ πληροφορία τοῦ Ναθαναὴλ τοῦ Κανοπίου γράφοντος 12 Ἰανουαρίου 1637 ὅτι ἔλιπον τὸ ζῆν ὁ ἐν Ἐδιρνέκαπι ναὸς τοῦ Προδρόμου τοῦ βουλωμένου καὶ ὁ πλησίον αὐτοῦ ναὸς τῶν παπιστῶν. (Μ. Γεδεών, Ἑορτολόγιον Κωνσταντινουπολίτου προσκυνητοῦ σ. 16). Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐξηγεῖται εὐκολώτερον διατὶ εὑρέθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Σαρμασικίου τὸ προμνημονευθὲν καὶ σχετικὸν πρὸς τὴν Μονὴν Προδρόμου τῆς Πέτρας τουρκικὸν ἔγγραφον τοῦ Πορθητοῦ Μεχμέτ. Ἡ περιοχὴ αὐτὴ κεῖται «ἔγγιστα» τῆς Κινστέρνας Ἀετίου δεκτῆς γενομένης ὡς τοιαύτης τῆς τοῦ ἐν Καραγκιομρούκ Τσουκοὺρ Μποστάν. Καὶ ὁ Schneider αὐτὸ τὸ Τσουκοὺρ μποστὰν παραδέχεται ὡς κινστέρναν Ἀετίου (μν. ἔργον σ. 33). Ὁ Ξ. Σιδερίδης ὡς κινστέρναν Ἀετίου ὑπολαμβάνει τὴν μεταξὺ Ὀδαλαρ μεστζητὶ καὶ Τσουκοὺρ μποστὰν πλησίον τοῦ Κασὴμ ἀγᾶ μεστζητὶ σκεπαστὴν δεξαμενήν [46]). Ἀλλὰ τοιαύτη μικρὰ δεξαμενὴ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχῃ τοιαύτην σημασίαν καὶ φήμην ὥστε νὰ χρησιμεύῃ ὡς σημεῖον καὶ ἀφετηρία καθορισμοῦ ναῶν. Ἡ πρώτη ἐκδοχὴ εἶναι συμφωνοτέρα καὶ πρὸς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀντωνίου τοποθετοῦντος τὴν Μονὴν τοῦ Προδρόμου πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ἢ νὰ τοποθετήσωμεν τὴν Μονὴν τοῦ Προδρόμου βορειοδυτικώτερον καὶ νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐκάη καὶ ἐξηφανίσθη κατὰ τὴν πυρκαϊὰν τοῦ 1640, ὁπότε, ὡς γράφει ὁ Δοσίθεος, ἐκάησαν ἐννέα ἐκκλησίαι. Πολὺ προτιμοτέρα εἶναι ἡ πρώτη γνώμη.

Μὲ τὰ ἀνωτέρω δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι ἔλυσα ὁριστικῶς τὸ ζήτημα τῆς τοποθετήσεως τῆς Μονῆς τοῦ Προδρόμου τῆς Πέτρας. Ἴσως ἐπανέλθω εἰς τὸ ζήτημα αὐτό. Νομίζω ὅμως ὅτι ἀπέδειξα ὅτι ἡ Μονὴ τοῦ Προδρόμου τῆς Πέτρας ἐχρησίμευσεν ἐπί τινα χρόνον ὡς πατριαρχεῖον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲ τοῦτο εἶναι ἀρκετόν, ἀφοῦ αὐτὸς εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τῆς παρούσης πενιχρᾶς μελέτης.

[46]) Περιοδ. Φιλ. Συλλόγου τόμ. ΚΘ' σ. ε' 52 κ. ἑξ.. Ὁ Γύλλιος τὸ Τσουκοὺρ μποστὰν ἐκλαμβάνει ὡς κινστέρναν τοῦ Βώνου, ἄλλοι, ὡς καὶ ὁ Σιδερίδης, κινστέρναν τοῦ Ἄσπαρος. Ἡ ἐκδοχὴ τοῦ Σιδερίδου—καὶ ἂν ἦτο ἀληθής— δὲν ἀνατρέπει τὴν ὡς ἄνω ὑποδεικνυομένην τοποθεσίαν τῆς Μονῆς Πέτρας, μικρᾶς ἀποστάσεως χωριζούσης τὸ Τσουκοὺρ Μποστὰν ἀπὸ τὸ Κασὶμ ἀγᾶ μεστζιτί.

Ναὸς Ἁγίου Μηνᾶ — Ἁγίου Πολυκάρπου—Κάρπου καὶ Παπύλου.

Διαφοροτρόπως καθωρίσθη ἕως τώρα ὁ χρόνος κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ σημερινὸς ἐν Ὑψωμαθείοις ναὸς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἀφιερώθη ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν μάρτυρα τοῦτον. Ὅτε τῷ 1785 ὁ Lechevalier ἐπεσκέφθη τὰς Ἐκκλησίας τῶν Ὑψωμαθείων δὲν ἐσημείωσεν ἐκκλησίαν Ἁγίου Μηνᾶ, ἀλλὰ ἁγίου Πολυκάρπου, ὑπόγειον δὲ ἁγίασμα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Ὁ Σκαρλάτος Βυζάντιος ὑποθέτει ὅτι ἡ ἐκκλησία τὴν ὁποίαν εἶδεν ὁ Lechevalier «μεταξὺ τῶν τζαμίων τοῦ Τσιλιγκὶρ μὲν πρὸς ἄρκτον, τοῦ Τσικριτσῆ δὲ πρὸς μεσημβρίαν» — καὶ ἡ ὁποία εἶχε καὶ ὑπόγειον Ἁγίασμα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἦτο ἡ ἀρχαία ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Πολυεύκτου. Κατὰ τὸ 1853, ὁπότε ἐξεδόθη ὁ πρῶτος τόμος τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» τοῦ Σ. Βυζαντίου εἶχε λησμονηθῇ τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου τὸ ὁποῖον ἔφερεν ὁ σημερινὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ [47]. Ὁ κ. Μ. Γεδεὼν εἰς τὸ ἔργον του «Ἐκκλησίαι Βυζαντιναὶ ἐξακριβούμεναι» ἀναφέρει περὶ τοῦ ναοῦ τούτου ὁτὲ μὲν (σ. 243) ὅτι μέχρι τέλους τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ὁτὲ δὲ (σ. 72) ὅτι μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος «ἐκαλεῖτο ναὸς τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου». Καὶ ὁ μακαρίτης Ξ. Σιδερίδης ἐπὶ τοῦ προκειμένου γράφει, «ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας θεωροῦμεν ὅτι ἡ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος (ιθ') αἰῶνος ἐπικρατοῦσα ἐπίκλησις τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, προῆλθεν ἀπὸ τοῦ Ἁγιάσματος.... μολονότι λέγεται καὶ τῶν ἁγίων Μηνᾶ καὶ Πολυκάρπου» [48]. Ὁ Schneider ἀπατηθεὶς ἐκ τῆς ἄνωθεν τῆς πύλης τοῦ νάρθηκος ἐπιγραφῆς φρονεῖ ὅτι ὁ Ἅγιος Μηνᾶς τυγχάνει «πάτρων» τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ 1833 [49]. Εἰς ἕνα κώδικα φυλασσόμενον εἰς τὸν σημερινὸν ἐν Ὑψωμαθείοις ναὸν τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἀναγινώσκομεν· «1814 Ἰουλίου 19. Κατὰ τὸν ἤδη ἐκδοθέντα κοινῇ γνώμῃ καὶ συνοδικῇ ἀποφάσει τόμον τοῦ παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Κυρίλλου [50] καὶ κατὰ προσκυνητὸν ὁρισμόν, ἀπήλθομεν ἡμεῖς οἱ διορισθέντες ἔφοροι εἰς τὴν ἱερὰν ἐκκλησίαν **τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου καὶ Ἁγίου Μηνᾶ** κατὰ τὰ Ὑψωμαθεῖα». Εἰς ἄλλην σελίδα ἀναφερομένων λογαριασμῶν τοῦ 1815 ὀνομάζεται ἐκκλησία μόνον Ἁγίου Πολυκάρπου, ἀλλαχοῦ (1817) μόνον Ἁγίου Μηνᾶ, εἰς ἑτέραν σελίδα (ἔτ. 1820), ἱ. ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου, ἀλλαχοῦ (ἔτ. 1824, 1825, 1828) «ἱερὰ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου κατὰ τὰ Ὑψωμα-

---

[47]) «Κωνσταντινούπολις» Σ. Βυζαντίου, Α. σ. 304. 305. Lechevalier, Voyage de la Propontide et du Pont-Euxin. Paris 1800 p. 263. A. M. Schneider ἔνθ. ἀν. σ. 2.

[48]) Περιοδ. Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου, ΚΗ' σ. 142-143.

[49]) Ἔργ. μνημονευθέν, σ. 2-3.

[50]) Ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ 4 Μαρτίου 1813—13 Δεκεμβρίου 1818. Ἀπέθανεν ἐν Ἀδριανουπόλει ὡς πρώην τῇ 17 Ἀπριλίου (Κυριακῇ τοῦ Θωμᾶ) 1821.

θεῖα» καὶ τέλος εἰς ἄλλας σελίδας ἀπὸ ἔτους 1831 - 1834 «***τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ*** κατὰ τὰ Ὑψωμαθεῖα». Παρὰ ταῦτα ὅμως κατὰ τὸ 1844 ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδόσει τῆς Κωνσταντινιάδος τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Σιναίου (σ. 146) ἀναγράφεται «***Ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος εἰς τὰ Ὑψωμαθεῖα***». Εἰς τὴν προμνημονευθεῖσαν ἐπιγραφὴν τῆς πύλης τοῦ Νάρθηκος ἀναγράφεται μόνον «***Ἅγιος Μηνᾶς*** [51]), Δεκέμβριος 1833». Ἀκριβῶς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης φαίνεται ὅτι πρὸ τοῦ 1833 ἐγένετο πυρκαϊὰ ἡ ὁποία κατέκαυσε καὶ τὸν μικρὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ κτισθέντα ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἄλλου μεγαλειτέρου ναοῦ καταρρεύσαντος ἐκ τῆς πολυκαιρίας.

Ἦν μὲν μέγιστος ὧδε τοῖς πρόσθεν δόμος
Μηνᾶ *ἀγαστοῦ καὶ κλέους Μαρτύρων*
τοῦ δὲ φθαρέντος τῷ χρόνῳ τ᾽ ἐρειπότος
μικρὸν δόμησαν τοῖς δε ἀμφ᾽ ἐρειπίοις
καὶ τοῦδε αὖ ***καέντος*** *ἤδη ἐκ νέου*
κ. λ. π.
1833
Δεκέμβριος

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου Ὑψωμαθείων, ὡς ἀναφέρεται ὑπό τινων, ἐκάη κατὰ τὴν πυρκαϊὰν τοῦ 1782 [52]); Ὁ Α. Υ. Ὑψηλάντης ἀναγράφων τὴν ἐν λόγῳ πυρκαϊὰν προσθέτει, «κατεκάησαν σπίτια ρωμαίϊκα καὶ ἀρμενικὰ ***καὶ δύο ἐκκλησίαι***· ἀλλ᾽ ἡ τῶν Ἀρμενίων ἐκκλησία ἡ λεγομένη Σουλοὺ-μοναστηρὶ δὲν ἐκάη τῇ νυκτὶ τῆς 27 τοῦ Αὐγούστου (ἡ προηγουμένη πυρκαϊά, κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ Ὑψηλάντου, ἔγινε τῇ 15 Ἰουλίου) . . . . . βάνουν πάλιν κοντάκι. . . . προχωρεῖ οὖν ἡ πυρκαϊὰ ***καὶ*** κατακαίει. . . . Δαούτ-πασσᾶ καπισί, εἰς τὰ Ὑψωμαθεῖα τὰ ἐναπολειφθέντα ἀπὸ τὴν ***πρώτην πυρκαϊάν***. . . » Ἀπὸ τὰ γραφόμενα τοῦ Ὑψηλάντου δὲν ἐξάγεται ἀναμφισβητήτως τὸ ὅτι μία ἀπὸ τὰς καείσας ἐκκλησίας ἦτο καὶ ἡ τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου [53]). Ὁ κ. Μ. Γεδεὼν εἰς τὸ «ἑορ-

---

[51]) Μέχρι τῆς σήμερον ἡ εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ Ὑψωμαθείων κατέχει τὴν θέσιν ἡ ὁποία εἶναι προωρισμένη ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ διὰ τὸν Ἅγιον ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ ὁποίου τιμᾶται ἡ ἐκκλησία.

[52]) A. M. Schneider, ἔνθ. ἀνωτ. σ. 2 «wahrend wir doch wissen, dass die Polykarpkirche 1782 abbrannte». (ἐν ᾧ ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου ἐκάη κατὰ τὸ 1782).

[53]) Ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῆς Χρυσαληθινῆς εἶχε καῆ καὶ κατὰ τὴν πυρκαϊὰν τοῦ 1730. Φωτίειος βιβλιοθήκη Α. σ. 48, 49. Β. ια´ σημ. 13. Ἀνεκτίσθη καὶ ἐκάη κατὰ τὴν πυρκαϊὰν τοῦ 1782. Φωτ. Βιβλιοθήκη Α. 55. Ὑψηλάντου, Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν σ. 327, 328 καὶ 628. Περιοδ. Φιλ. Συλλόγου, ἔνθ. ἀν. σ. 142-143.

τολόγιον Κωνσταντινουπολίτου προσκυνητοῦ» (σ. 30) γράφει· «29 Ἰουνίου 1792—πυρκαϊὰ ἐν Ψαμμαθίᾳ καὶ τοῖς πέριξ καταστρέφει 7000 οἰκίας καὶ τοὺς ναοὺς Ἀναλήψεως καὶ Ἁγίου Πολυκάρπου. (ἀρχεῖα ἁγιοταφ. μετοχίου)». Δὲν γνωρίζω ποῖα ἐπὶ τοῦ προκειμένου Ἀρχεῖα τοῦ ἐνταῦθα Ἁγιοταφικοῦ Μετοχίου ἔχει ὑπ' ὄψιν ὁ κ. Γεδεών. Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ὅμως ἐξάγεται ὅτι ὁ σημερινὸς ναὸς ἀντικατέστησεν ἕνα μικρότερον ναὸν καέντα πρὸ τοῦ 1833, ὁ δὲ καεὶς μικρὸς ναὸς ἐκεῖνος ἀντικατέστησε ναὸν εὐρύχωρον διὰ τῆς πολυκαιρίας καταρρεύσαντα οὐχὶ δὲ διὰ πυρκαϊᾶς καταστραφέντα. Δὲν φαντάζομαι ὅτι ναὸς κτισθεὶς ἐκ βάθρων τῷ 1782— ἐὰν πράγματι ὁ πρὸ αὐτοῦ ἐκάη—ἐντὸς σχετικῶς ὀλίγων ἐτῶν «τῷ χρόνῳ ἐφθάρη». Αἱ καεῖσαι δύο ἐκκλησίαι κατὰ τὸ 1782 ἦσαν ἡ τῆς Χρυσαληθινῆς καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κυπαρισσᾶ [54]). Ὥστε ὅταν τῷ 1785 ὁ Lechevalier ἐπεσκέφθη τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου, εἶδε τὸν εὐρὺν ναὸν ὁ ὁποῖος εἶχε θόλον μέτρων 11,60 δ.λ.δ. ἀνάλογον πρὸς τὸν θόλον τῆς ὑπ' αὐτὸν ὑπογείου ἐκκλησίας.

Ἡ ἀρχαιοτέρα μνεία ναοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἐν Ὑψωμαθείοις, ἢ μᾶλλον ἁγιάσματος Ἁγίου Μηνᾶ εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Lechevalier γενομένη (1785). Ὡς ναὸς καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ προηγουμένως ἀναφέρεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου. Ὁ Τρύφων τῷ 1593 γράφει «16, Ἁγίου Πολυκάρπου, Ψαμάτια» [55]). Ὁ Πατεράκης κατὰ τὸ 1604 ἀναφέρει· «27-30 Ψαμαθεῖα· Ἅγιος Γεώργιος. Ἡ Χρυσαληθινὴ—Ἅγιος Νικόλαος—***ὁ Πολύκαρπος***» [56]). Εἰς τὸ κατάστιχον τοῦ 1648 ἀναφέρεται «Ἡ ἐνορία τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου», εἰς τὸ τοῦ 1683 «ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος» καὶ εἰς τὸ σημείωμα τοῦ τέλους τοῦ ιζ' αἰῶνος «εἰς τὸν Ζεϊτοὺν μαχαλᾶν Καραμανία ἅγιος Πολύκαρπος [57]). Εἰς τὸν ε' κώδικα τοῦ Ἁγιοταφικοῦ Μετοχίου Κ. Π. μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1673 καὶ 1685 ἀναφέρεται ναὸς καὶ ἐνορία Ἁγίου Πολυκάρπου [58]).

Ὁ ναὸς αὐτὸς τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου ἔφερε τὸ ὄνομα αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν ἢ ἀρχικῶς ἐτιμᾶτο ἐπ' ὀνόματι τῶν μαρτύρων Κάρπου καὶ Παπύλου; Εἰς τὸν β' τόμον τῆς Φωτ. Βιβλιοθήκης ἐσημείωσα. «ὑπῆρχον τόσοι ναοὶ ἐν Κων/πόλει ἐπὶ Βυζαντινῶν ὥστε πολὺ πιθανὸν νὰ ἦτο πραγματικὴ ἡ ὕπαρξις τριῶν ναῶν περὶ τὴν τοποθεσίαν τοῦ σημερινοῦ

---

54) Σκ. Βυζαντίου, «Κωνσταντινούπολις» Α. 304.

55) Περ. Φιλ. Συλλ. ἔνθ. ἀν. σ. 92.

56) «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» Κ' σ. 523.

57) Μ. Γεδεών, ἔνθ. ἀν. σ. 21, 23, 26.

58) Φωτ. Βιβλιοθήκη, Β. σ. 40, 42, 155, 161, 164. Βλέπε αὐτόθι ὡς καὶ ἐν τῷ ΚΗ' τόμῳ τοῦ περιοδ. Φιλ. Συλλόγου πῶς ἀναφέρει τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου ὁ Smith καὶ ὁ Du Cange.

Ἁγίου Μηνᾶ «Κάρπου καὶ Παπύλου», Ἁγίου Πολυκάρπου καὶ «Καρπιανοῦ» (σ. 42). Καὶ ἂν πράγματι παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ ὑπὸ τὸν σημερινὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ὑπόγειος ναὸς ἦτο μαρτύριον τῶν Ἁγίων Κάρπου καὶ Παπύλου [59]) δὲν ἀποκλείεται ἡ ὕπαρξις τοῦ ναοῦ, ὡς κυριωτέρου, τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου. Ὁ ὑποκάτω τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ὑπόγειος ναὸς ἔχει σχῆμα περιφερικόν. «Τὰ πρῶτα μαρτύρια περιφερικοῦ σχήματος (πολυπλεύρου ἢ στρογγύλου οὐχὶ δὲ σπανίως εἶχον καὶ σχῆμα σταυροῦ. . .) ἦσαν συνήθως μικρῶν διαστάσεων, *κείμενα πλησίον μεγάλων ναῶν*, οὐχὶ δὲ σπανίως περιλαμβανόμενα καὶ ἐντὸς αὐτῶν. Πολλάκις γύρω τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὑπῆρχον περισσότερα τοῦ ἑνὸς μαρτύρια». Ταῦτα γράφει ὁ ἔφορος τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀρχαιοτήτων Α. Ξυγγόπουλος [60]). Ἀναφέρει καὶ ἓν χειροτέχνημα ἐκ κοπτικοῦ ὑφάσματος παριστάνον σειρὰν τοιούτων οἰκοδομημάτων. Τὸ χειροτέχνημα φυλάσσεται εἰς τὸ ἐν Βερολίνῳ Μουσεῖον «Kunstwerbe Museum». Ὁ Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἀναφέρει περὶ τοῦ εἴδους τούτου τῶν μικρῶν ναῶν, τῶν ἄλλως μαρτυρίων λεγομένων, ἐκτισμένων συνήθως ἐπὶ τοῦ τάφου μάρτυρος ἢ μαρτύρων [61]). Ἡ ὑπόγειος λοιπὸν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἦτο παράρτημα, δευτερεύουσα ἐκκλησία μικρά, μαρτύριον ἀνῆκον εἰς τὸν μέγαν καὶ κεντρικὸν ναὸν φέροντα πολὺ πιθανὸν τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου. Ἄλλως τε παρὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Schneider γραφόμενα οὐδεμία ἐσωτερικὴ ἀπόδειξις ὑπάρχει πείθουσα ὅτι ὁ ὑπὸ τὸν σημερινὸν Ἅγιον Μηνᾶν ναὸς ἐτιμᾶτο ἐπ' ὀνόματι τῶν μαρτύρων Κάρπου καὶ Παπύλου. Ὁ Νοβογορόδου Ἀντώνιος ἀναφέρει. «Près des portes dorées se trouve l'église de st. Diomède contenant les reliques de st. Mamas et son couvent. Encore plus loin dans un couvent de femmes les s.s. Carpe et Papyle sont couchés dans un même tombeau. L'église du couvent fut construite par l'empereur Constantin. Dans le quartier de Triantacontaphylle se trouvent une *quantité de couvents et de reliques*». (Πλησίον τῆς χρυσῆς πύλης εὑρίσκεται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Διομήδους περιέχοντος τὰ λείψανα τοῦ Ἁγίου Μάμαντος καὶ τὸ μοναστήριόν του. Ἔτι περαιτέρω εἰς **ἓν γυναικεῖον** μοναστήριον, οἱ ἅγιοι Κάρπος καὶ Παπύλας εἶναι κατακεκλιμένοι εἰς τὸν ἴδιον τάφον. Ἡ ἐκκλησία τοῦ

---

59) Τὸ τοιοῦτον παραδέχεται καί ὁ Schneider, ἔνθ. ἀνωτ. σ. 3-4.

60) Μ. Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία τόμ. ΙΕ' σ. 742.

61) Ἑλλ. Πατρολογία, τόμ 95 στ. 1906. Charles Diehl «Manuel d'art buzzantin» Paris 1910 σ. 86, 88, 89 κ. ἄ. «Τόσον ὁ τύπος τῶν βασιλικῶν ὅσον καὶ τὸ ὀκταγώνιον σχέδιον δὲν ἀνήκουν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, λέγει ὁ C. Diehl, [illegible] φαίνεται ὅτι ἐκεῖ ἐγεννήθη (ὁ ὀκταγώνιος τύπος). Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν [illegible] αἰῶνος ἀπαντῶμεν αὐτὸν ἴσως ἐν Κ/πόλει, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων κτισθείσῃ ὑπὸ του Κωνσταντίνου».

μοναστηρίου κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου. Εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Τριακονταφύλλου (δ.λ.δ. πέριξ τοῦ Σουλοῦ Μοναστηρίου) εὑρίσκονται ***πολλὰ μοναστήρια καὶ λείψανα***) [62]. Ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐσωτερικὴ ἀπόδειξις πιστοποιοῦσα ὅτι ὁ ὑπὸ τὸν Ἅγιον Μηνᾶν ναΐσκος εἶναι ὁ ναὸς τῶν μαρτύρων Κάρπου καὶ Παπύλου, αἱ δὲ ἐξωτερικαὶ ἀποδείξεις—αἱ τῶν χρονογράφων μαρτυρίαι—ἀφήνουν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ταυτότητος ταύτης, καθόσον πολλὰ μοναστήρια καὶ ναοὶ ὑπῆρχον περὶ τὴν τοποθεσίαν τοῦ σημερινοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, δὲν φαίνεται τελείως ἀποδεδειγμένος ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ κ. Schneider παραδεχομένου τὸν ἐν λόγῳ ναΐσκον ὡς μαρτύριον τῶν Κάρπου καὶ Παπύλου. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἔτι νεώτεραι ἀποδείξεις ἐπιβεβαιώσουν τὴν γνώμην τοῦ Γερμανοῦ Βυζαντινολόγου δὲν θὰ ἐξαχθῇ ἐντεῦθεν ὅτι ὁ σημερινὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἐπὶ Βυζαντινῶν ἐτιμᾶτο ἐπ' ὀνόματι τῶν μαρτύρων Κάρπου καὶ Παπύλου.

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

---

62) Khitrovo, Itinéraires russes σ. 102.

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἀπάντησις Γερασίμου Γ' εἰς πρ. ΚΠόλεως Νεόφυτον Ζ' [135]).

Παναγιώτατε πατριάρχα πρώην Κωνσταντινουπόλεως, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὲ ἡμῖν ἀδελφὲ κύριε κὺρ Νεόφυτε, τὴν παναγιότητά της ἀδελφικῶς κατασπαζόμενοι ἡδέως προσαγορεύομεν.

Τὸ πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν ἱερὰν τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ὁμήγυριν ἀδελφικὸν αὐτῆς γράμμα ἄσμενοι ἐλάβομεν, δηλωτικὸν τῆς εὐχαριστηρίου αὐτῆς διαθέσεως διὰ τὴν εἰς νῆσον Χάλκην ἔντιμον ἄφιξίν της, ἐν ᾧ ἡ παναγιότης της τρία τινὰ τὰ κυριώτερα φαίνεται σημειοῦσα, ἓν μὲν ὡς περιληπτικῶς ἤδη ἐξομολογουμένη καὶ κατὰ μέρος μέλλουσα ἐξομολογήσασθαι πνευματικῷ πατρί, ἐξαιτεῖται ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν συγχωρητικόν, ἐπιφέρουσα πρὸς παρακίνησίν μας εἰς τοῦτο καὶ ἱερὰ λόγια, «τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβαλῶ ἔξω» καὶ «ἔτι σοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ἐγὼ πάρειμι» καὶ «εἶπα ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ Κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου», καὶ ἐπὶ τέλους τῆς ἐπιστολῆς ἀπειλάς, ὅτι ἂν δὲν ἐκδώσωμεν τὸ τοιοῦτον συγχωρητικὸν ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας θέλει μᾶς τραβᾷ ἀπὸ ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριόν μας εἰς τὸ φοβερὸν κριτήριον τῆς δευτέρας παρουσίας· δεύτερον δὲ διορίζει ἐπιτρόπους ἡμᾶς τε καὶ τοὺς τιμιωτάτους ἡμετέρους κατὰ πνεῦμα υἱοὺς ἀγαπητοὺς τόν τε μισὲρ Σκαρλᾶτον, τὸν κυρίτσην Μιχαλάκην γούναρην καὶ κυρίτση Ἰορδανάκην τζεβαχιερτζῆν, διὰ νὰ πωληθῶσι διὰ καταστίχου τὰ ἐν τῷ γκιαργκιρίῳ αὐτῆς πράγματα καὶ νὰ δοθῶσιν εἰς τὸ κοινὸν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ τρίτον νὰ ἀποφασισθῇ ὁ τόπος

---

135) ***Σαββατιαία Ἐπιθεώρησις*** ὡς ἀνωτ. σ. 268.

τῆς ἡσυχίας της διὰ τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς της. Ὅθεν περὶ μὲν τοῦ πρώτου ἡ παναγιότης της ἠξεύρει πολλὰ καλὰ τοὺς ὅρους καὶ κανόνας, εἰς τοὺς ὁποίους θεμελιοῦνται τὰ συγχωρητικά, καὶ ὅτι ἓν τοιοῦτον συγχωρητικὸν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκδοθῇ καὶ διὰ τὴν τωρινὴν ὅπου γράφει καθόλου ἐξομολόγησιν καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν ὅπου ὑπόσχεται νὰ κάμῃ κατὰ μέρος εἰς πνευματικόν, διὰ μὲν τὴν τωρινήν, ἐπειδὴ τὰ ἁμαρτήματά της εἶνε ἀκατάληπτα διὰ τὸ περιληπτικὸν καὶ ἀκανόνιστα καὶ διὰ νὰ συγχωρηθῇ τινὰς πρέπει πρῶτον νὰ κάμῃ τρία τινά, νὰ ἐξομολογηθῇ τὸ εἶδος τῆς ἁμαρτίας εἰς τὸν πνευματικὸν πατέρα, νὰ λάβῃ τὸν προσήκοντα κανόνα, νὰ τὸν ἀποπληρώσῃ προθύμως, καὶ ἔτσι νὰ λάβῃ τὴν συγχώρησίν του, Οὕτως ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ θεραπεία τῆς ἁμαρτίας, περιπόθητε ἡμῶν ἀδελφέ, καθὼς τὸ ἐνθυμεῖται καὶ ἡ παναγιότης της εἰς μυριάδας συγχωρητικά, τὰ ὁποῖα ἔχει ὑπογεγραμμένα κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, συγχωρῶν τοῖς δεομένοις εἰς ὅσα ἁμαρτῶντες ἐξωμολογήσαντο πνευματικοῖς πατράσι καὶ τὸν παρ' αὐτῶν κανόνα ἀπὸ καρδίας δεξάμενοι ἀποπληρῶσαι προεθυμήθησαν· ὡσὰν ὁποῦ εἰς τὰ ρητὰ ὁποῦ ἐπιφέρει προσεργόμενος καὶ λαλῶν καὶ ἐξαγορευόμενος εὐσεβῶς, ἔτσι ἠμπορεῖ νὰ ἐννοηθῇ ἐκεῖνος ὅπου κάμνει τὴν ἐξομολόγησιν κατὰ τὴν τάξιν, ὁποῦ ἡ θεία χάρις ἐδιώρισε διὰ τῶν ἱερῶν πατέρων τοὺς τοιούτους οὐ μὴ ἐκβάλῃ ἔξω ἡ Ἐκκλησία, εἰς αὐτοὺς πάρεισιν ἡ θεία χάρις, εἰς αὐτοὺς ἀφίησι τὰς ἀνομίας· εἰ δὲ ἀλλέως χωρὶς νὰ προηγήσηται ἡ κατ' εἶδος ἐξομολόγησις, χωρὶς νὰ δοθῇ καὶ νὰ ἀποπληρωθῇ ὁ προσήκων κανών, τὸ ἠξεύρει πολλὰ καλὰ καὶ ἡ παναγιότης της ὅτι ποτὲ κανένα τέτοιο συγχωρητικὸν δὲν ἐξέδωκεν ἀπερισκέπτως· ἐπειδὴ μὲ τέτοιον τρόπον ὄχι μόνον δὲν γίνεται συγχώρησις εἰς τὸν ἁμαρτόντα, μήτε καμμία ψυχικὴ ὠφέλεια, ἀλλὰ καὶ ὁ συγχωρῶν κοινωνικὸς γίνεται ἀλλοτρίων ἁμαρτημάτων καὶ πάσχει καὶ αὐτὸς δικαίως τὴν ἰδίαν ψυχικὴν βλάβην, καθὼς ἀνίσως κανένας πάσχων ἁπλῶς ζητήσῃ θεραπείαν καὶ ὁ ἰατρὸς χωρὶς νὰ μάθῃ τὸ εἶδος τοῦ πάθους ἤθελε διορίσῃ ἰατρικά, τότε ὄχι μόνον ὁ πάσχων κατὰ λόγον τῆς τέχνης δὲν συγχωρεῖται, ἀλλὰ δικαίως καὶ ὁ ἰατρὸς κατακρίνεται. Αὐτὰ λοιπόν, ἀδελφὲ περιπόθητε, καὶ ἄλλα πολλὰ παρόμοια ὁποῦ δὲν λανθάνουν τὴν φρόνησίν της, εἶνε τὰ κωλυτικὰ τοῦ συγχωρητικοῦ ὡς ἀπὸ μέρους τῆς τωρινῆς καθόλου καὶ ἀδιορίστου ἐξομολογήσεως ὁποῦ γράφει. Ὡς ἀπὸ μέρους δὲ τῆς μελλούσης ἐξομολογήσεως ὁποῦ ὑπόσχεται κατ' εἶδος νὰ κάμῃ εἰς πνευματικὸν πατέρα, στοχάσου, ἀδελφέ, εἰς τὶ λάθος ἠθέλαμεν περιπέσει τόσον ἡ παναγιότης της ὅσον καὶ ἡμεῖς, ἀνίσως ἠθέλαμεν ἀνατρέψει τὴν τάξιν τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως καὶ πρὸ τῆς ἐξαγορεύσεως ἠθέλαμεν συγχωρεῖ ἁμαρτήματα μὲ παπικὰ-ὅ μὴ γένοιτο-φρονήματα καὶ μάλιστα ὅπου δικαίως τότε ἤθελε μᾶς τραβῇ ἀπὸ τὸ ἐπιτραχήλιον, διατὶ τόσοι ἄνθρωποι ἀκρίτως φερόμενοι παρεβλέψαμεν τὸ τοιοῦτον ψυχοβλαβέστατον λάθος της. Λοιπόν, ἀδελφέ, περὶ τῶν τοιούτων ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἔχει τὴν πληροφορίαν ἡ παναγιότης της ὅτι καμμίαν ἐνόχλησιν δὲν ἔχει καὶ ἀφ' οὗ τοῦ καθ' ἑνὸς ἡ συνείδησις πρέπει νὰ εἶναι ἐλευθέρα, μάλιστα καὶ ὁ δ' κανὼν τῆς οἰκουμενικῆς δευτέρας συνόδου διορίζει ρητῶς ὅτι «χρὴ παντὶ τρόπῳ τὸ συνειδὸς τοῦ ἐπισκόπου ἐλεύθερον εἶναι», ὅθεν καὶ ἔχει καιρὸν νὰ διαθέσῃ τὰ τοιαῦτα νομίμως καὶ κανονικῶς ὁπόταν βούληται. Περὶ δὲ τῆς πωλήσεως τῶν πραγμάτων της θέλει ἠξεύρει ὅτι μήτε ἡμεῖς μήτε ἡ περὶ ἡμᾶς ἱερὰ

ἀδελφότης καμμίαν ἔλλειψιν δὲν κάμνομεν εἰς τὴν προσωπικὴν ἀνήκουσαν ἑκάστῳ ἡμῶν ἰδίαν ἀδελφικὴν ἀπαθῆ εἰλικρίνειαν, μήτε κρίνομεν εὔλογον νὰ δεχθῶμεν ἐν τοιοῦτον ἀνάθημα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μὲ ἀποστέρησιν ἐνδυμάτων καὶ ἀμφίων της· ὅθεν καὶ μήτε εἰς αὐτὸ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀνακατωθῶμεν, ἀλλὰ θέλει παραλάβῃ τὰ πράγματά της ἡ παναγιότης της καὶ θέλει τὰ οἰκονομήσει ὡς βούλεται. Περὶ δὲ τοῦ τόπου τῆς ἀνέσεώς της, ἐπειδή. ἀδελφέ, εἰς τὴν Πάτμον καὶ Χίον δὲν γίνεται διὰ τὰ γνωστὰ καὶ τῇ παναγιότητί της αἴτια, εἰς δὲ τὸ Ὄρος ἀπαρέσκεται, στοχαζόμεθα διὰ τὴν Ρόδον γνωρίζοντάς την τόπον ἥσυχον καὶ εὐκραῆ, ὅπου ἐκεῖ πρὸς τοῖς ἄλλοις εὑρίσκονται καὶ ἰατροί, εἶναι καὶ εὐθηνία τῶν ἐδωδίμων. Καὶ ταῦτα μὲν ἀδελφικῶς πρὸς πληροφορίαν καὶ ἀνάπαυσίν της, τά δὲ ἔτη αὐτῆς εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευτυχῆ.

αψηδ΄ Μαρτίου ια΄.

† ***Ὁ Κωνσταντινουπόλεως*** **ἐν Χῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.**

***

Ἀρχιερατικὸν Γράμμα σχετικὸν πρὸς τὴν παραίτησιν Νεοφύτου Ζ΄ (τὸ α΄) [136].

Οὐκ ἔθιμον μὲν τόδε ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι ἐναποτίθεσθαι γράμμα πρὸς ἀπόδειξιν μέντοι καὶ ἀοίδιον μνήμην ἑτέρου οὐχ ὅπως ἐθίμου ἀλλὰ δὴ καὶ νομίμου καὶ ἐν τοῖς μάλιστα ἀναγκαίου, τῆς οἰκειοθελοῦς, φαμέν, καὶ ἀβιάστου παραιτήσεως τοῦ προπατριαρχεύσαντος Κωνσταντινουπόλεως παναγιωτάτου κυρίου Νεοφύτου. Ἡ μὲν γὰρ ἐκείνου παναγιότης πρὸ μηνῶν ἤδη ὡς δέκα, ἱσταμένου μαρτίου μηνὸς τοῦ ἤδη τρέχοντος χιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ἐννενηκοστοῦ τετάρτου σωτηρίου ἔτους, τὴν τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐνυπόγραφόν τε καὶ ἐνσφράγιστον παραίτησιν ἐπεπόμφει (οὕτω συμβὰν) πρὸς τοὺς πολυχρονίους ἡμῶν αὐθέντας διὰ χειρὸς τοῦ τότε μεγάλου διερμηνευτοῦ τῆς κραταιᾶς βασιλείας, τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ περιβλέπτου μπεϊζαδὲ ἡμετέρου κατὰ πνεῦμα υἱοῦ ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου κυρίου Γεωργίου Μουρούζη· εἶτα δι' ὑψηλοῦ ἐπιτάγματος, προσκυνητοῦ φαμὲν μπουγιουρδίου, δηλοῦντος τὴν εἰρημένην παραίτησιν, ἐπετράπη μὲν κατ' ἔλεον πάσῃ τῇ ἐνδημούσῃ ἱερᾷ ἀδελφότητι καὶ τοῖς προκριτωτέροις τοῦ γένους ἡμῶν τῆς βασιλευούσης ταύτης τῶν πόλεων ἑλέσθαι τὸν ἀξίως προστησόμενον τῆς ἀπροστατεύτου τότε μεινάσης οἰκουμενικῆς ταύτης περιωπῆς, νομίμως δὲ καὶ κανονικῶς κοινῇ πάντων ψήφῳ καὶ γνώμῃ προεξελέγη καὶ ἀποκατέστη ἐπὶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου τῇ τρίτῃ τοῦ τότε μαρτίου μηνὸς ὁ ἤδη παναγιώτατος καὶ σεβασμιώτατος ἡμῶν αὐθέντης καὶ δεσπότης ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύριος κύριος Γεράσιμος διὰ τοῦ ὄπισθεν κανονικοῦ ὑπο-

---

[136]) *Κωδ.* Π. Ἀρχ. Θ΄ 57. *Σημ.* Ἐν σελ. 56 τοῦ αὐτοῦ κώδικος ὑπάρχει θέσις κενὴ φέρουσα εἰς τέσσαρα ἄκρα κηρὸν ἱσπανικόν. Πιθανῶς ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ὑπῆρχεν ἐπικεκολλημένον τὸ ἐν τῷ ὡς ἄνω ἐγγράφῳ ἀναφερόμενον *μπουγιουρδί.*

μνήματος ἐπὶ τῇ προγεγενημένῃ ἐκείνου τοῦ προκατόχου παραιτήσει ὡς ἀναληφθησομένῃ ἀπὸ τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας καὶ ἐνσφραγισθησομένῃ ὡς ἔθος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ κώδικος. Ἀλλὰ τὸ παρ' ἡμῖν ἀναγκαῖον παρὰ τοῖς πολυχρονίοις αὐθένταις κατ' ἄγνοιαν ὡς περιττὸν παρέρριπται καὶ οὐχ εὕρηται μέχρι τοῦδε πολλάκις αἰτηθεῖσα ἡ εἰρημένη παραίτησις, διὸ καὶ οὐδὲ πρόσκειται ἐν τῷδε τῷ κώδικι. Ὅτι δ' ἐπ' ἐκείνῃ προδεδομένῃ γεγένηται κανονικῶς ὁ προβιβασμὸς τοῦ εἰρημένου ἤδη ἡμῶν παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότου, εἰς πίστιν τούτου καὶ ἀναμφισβήτητον ἀπόδειξιν ἐναποτίθεται ἤδη ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ κώδικι τό τε πρὸ τῆς μεταθέσεως ἐπὶ τῇ κανονικῇ αἱρέσει καὶ ἐκλογῇ ἐκδεδομένον προσκυνητὸν μπουγιουρδὶ σαφῶς ἀποφαῖνον τὴν οἰκειοθελῆ παραίτησιν τοῦ εἰρημένου πρώην Κων)πόλεως κυρίου Νεοφύτου καὶ ἡ μετὰ τὸν προβιβασμὸν τοῦ ἤδη παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου ἐνυπόγραφος καὶ ἐκείνου τοῦ παραιτησαμένου ἐπιστολή, Ἐξ ὧν ἐπιγεγονότων πρόκειται ἀναγκαίως ἐπιγνῶναι τὴν προγεγενημένην παραίτησιν καὶ μονονουχὶ ἀναγνῶναι εἰ καὶ μὴ τοῖς σωματικοῖς ἀλλά γε τοῖς διανοητικοῖς ὄμμασι. Ταῦτα ἄρα ἐναποτέθεινται μὲν κατεσφραγισμένα ἐπὶ τοῦδε τοῦ ἱεροῦ κώδικος, τὸ ῥηθὲν προσκυνητὸν μπουγιουρδὶ καὶ ἡ εἰρημένη ἐπιστολή, κατέστρωται δὲ καὶ τὸ παρόν ἡμέτερον ἀρχιερατικὸν γράμμα εἰς διηνεκῆ ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν.

αψιδ' δεκεμβρίου κβ'

† Ὁ Καισαρείας ***Γρηγόριος***— † ὁ Ἐφέσου ***Σαμουήλ***— † ὁ Ἡρακλείας ***Μελέτιος***— † ὁ Νικομηδείας ***Ἀθανάσιος***— † ὁ Προύσης ***Ἄνθιμος***— † ὁ Σμύρνης ***Γρηγόριος***— † ὁ Διδυμοτείχου ***Παΐσιος***– † ὁ Ἀγκύρας ***Ἰωαννίκιος***— † ὁ Μελενίκου ***Λεόντιος***— † ὁ Βάρνης ***Φιλόθεος***.

***

Διάταγμα περὶ ἐκλογῆς νέου πατριάρχου εἰς διαδοχὴν τοῦ παυθέντος Γρηγορίου Ε'. 137)

Μητροπολῖται καὶ πρῶτοι τοῦ γένους τῶν ρωμαίων.

Καίτοι γνωστὸν ὅτι εἶναι πρῶτον χρέος καὶ ἄφευκτον τοῖς πατριάρχαις τῶν ρωμαίων τὸ νὰ περιθάλπουν διὰ παντὸς τοὺς ραγιάδες καὶ νὰ ἐφευρίσκουν ἀδιαλείπτως τρόπους, μὲ τοὺς ὁποίους νὰ ἐκτελοῦνται τὰ ραγιαδικὰ ἔθιμα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ σαδακατίου καὶ οἱ ἴδιοι πάντοτε νὰ προσέχωσιν εἰς τὸ νὰ ἀποφαίνωσι τὰ κινήματά τους σύμφωνα τῇ ὑψηλῇ ἀρεσκείᾳ, ὁ πατριάρχης τῶν ρωμαίων Γρηγόριος, κοντὰ ὁποῦ δὲν ἐφύλαξε τὰ εἰρημένα, ἐτόλμησε καὶ εἰς τρόπους, δι' οὓς ἀφῃρέθη τὸ πρὸς αὐτὸν ἐμνιέτ, δι' ὃ καὶ ἔκαμε χρείαν δεβλέτζε νὰ γίνῃ ἄζλι καὶ ἀντ' αὐτοῦ νὰ ἐκλέξητε μεταξύ σας ἕνα οἰκεῖον εἰς τὸ ὑπούργημα τοῦτο. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς ἐκλογὰς ὁ καθεὶς ζητεῖ τὴν ἐκλογὴν σύμφωνον τοῖς ἰδίοις αὐτοῦ σκοποῖς καὶ ἀκολουθοῦν ἐκ τούτου κινήματά τινα τῶν οὕτως ἐκλεγομένων πατριαρ-

---

137) *Κωδ.* Π. Ἀρχ. Θ' 130. Τὸ τουρκικὸν κείμενον τοῦ «ὑψηλοῦ μπουγιουρδίου» δὲν σώζεται, ἀλλὰ μόνον ἡ ἀνωτέρω μετάφρασις.

χῶν, ἀπαρέσκοντα τῷ ὑψηλῷ δεβλετίῳ, γενομένου ἤδη ἄζλι τοῦ ἀνωτέρω πατριάρχου καὶ ἐξορίστου σταλέντος εἰς μοναστήριον, νὰ ἐκλέξητε ἀμέσως ἕνα δόκιμον, πιστὸν καὶ ἱκανὸν εἰς τὸ νὰ περιθάλπη καὶ νὰ ὑπερασπίζηται τοὺς ραγιάδες καὶ προσέχοντα τῇ ὑψηλῇ ἀρεσκείᾳ, ἀπεχόμενοι τοῦ νὰ ἠθέλετε ἐκλέξη ἕνα ἀνάξιον κατὰ χάριν καὶ φιλοπροσωπίαν καὶ τοῦ νὰ φερθῆτε ἐναντίον τῇ ὑψηλῇ βουλήσει.

Τῇ κβ' τοῦ Ρετζέλη μηνὸς κατὰ τὸ ασιγ' ἔτος

(δεκεμβρίου δὲ ιθ' τοῦ ,αψϥη').

***

Προσκλητήριος ἐπιστολὴ τῆς ἱ. Συνόδου 138).

Τὴν ὑμετέραν σεβασμιωτάτην παναγιότητα μετὰ πόθου καὶ εὐλαβείας προσκυνοῦντες ἀσπαζόμεθα τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν.

Δεόμενοι τοῦ ἁγίου Θεοῦ ὅπως διαφυλάττη αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ καὶ ἀμεταπτώτῳ εὐδαιμονίᾳ μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτεύξεως τῶν σωτηριωδῶν ἀγαθῶν, ἀξιώση δὲ καὶ ἡμᾶς ἐν θείᾳ χάριτι ἀπολαῦσαι αὐτῆς καὶ ποιῆσαι κατὰ τὸ ἔλεος τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν. Ἐπειδὴ ἐξεδόθη σήμερον ὑψηλὸν βασιλικὸν προσκυνητὸν πρόσταγμα περιέχον ὅτι ἐστὶ πρῶτον χρέος καὶ ἄφευκτον τοῖς πατριάρχαις τῶν ρωμαίων εἰς πρᾶξιν θεῖναι ὅσα ἀναγκαῖα πρὸς περίθαλψιν τῶν ραγιάδων καὶ ἐπιτελεῖν ἐπὶ πᾶσι μεθ' ὅσης πλείστης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας τὰ καθήκοντα τῇ τε ὑποταγῇ καὶ ταῖς πισταῖς ἐκδουλεύσεσι καὶ προσέχειν ἀείποτε ἀκριβῶς τοῖς ἀρεστοῖς τῷ ὑψηλῷ δεβλετίῳ, ὁ δὲ πατριαρχεύσας κὺρ Γρηγόριος μηδὲν τῶν ἀνωτέρω φυλάξας καὶ ἐκτελέσας ἐπεχείρησε τολμήμασι καὶ κινήμασι, δι' ὧν ἀφηρέθη ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἐμνιγὲτ κατὰ πάντα, ὅθεν καὶ ἐγένετο ἄζλι καὶ ἀπηλάθη τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ μετ' ὀργῆς τοῦ ὑψηλοῦ δεβλετίου ἐξωρίσθη εἰς ἓν μοναστήριον διαμένειν ἐκεῖ περιωρισμένος, καὶ κατὰ τὰ ἀνέκαθεν ἐλεηθέντα βασιλικῶς εἴς τε τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰς ὅλον τὸ ἡμέτερον γένος σουρούτα ἐπετάχθημεν κοινῶς ποιήσασθαι ἐκλογὴν δεδοκιμασμένου καὶ ἀξίου τοῦ ἀναδεξομένου τὴν προστασίαν τῆς ἐκκλησίας. Καὶ δὴ συνελεύσεως γενικῆς συγκροτηθείσης ἡμῶν τῶν ἤδη ἐνδημούντων συναδελφῶν καὶ τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ περιβλέπτου πεγιζαδὲ καὶ μεγάλου διερμηνέως τῆς κραταιᾶς βασιλείας κυρίου κυρίου Κωνσταντίνου Ὑψηλάντη καὶ τῆς πανευγενοῦς χορείας τῶν πανευγενεστάτων ἀρχόντων καὶ τῶν προκρίτων τῶν ἐνταῦθα εὐλογημένων ρουφετίων μετὰ παντὸς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου προεξελέγη παρὰ πάντων ἡ ὑμετέρα σεβασμιωτάτη ἡμῖν παναγιότης· καὶ κατὰ τὴν θεόπνευστον ἡμῶν ἐκλογὴν καὶ κοινὴν παράκλησιν διὰ μαχζαρίου πρὸς τὸ ὑψηλὸν καὶ κραταιὸν δεβλέτι ἐξεδόθη ὑψηλὸς βασιλικὸς προσκυνητὸς ὁρισμὸς καὶ διωρίσθησαν ἄνθρωποι ἀπό τε τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας εἰς αἰσίαν πρόσκλησιν καὶ ἐπάνοδον αὐτῆς. Τούτου χάριν καὶ γράφοντες ὁλοψύχως καὶ δεητικῶς παρακαλοῦμεν ὅπως εὐαγγελιζομένη ταῦτα ἄφηται ἀμέσως ὁδοῦ ἐπιταχύνουσα τὴν εἰς

138) ***Κωδ.*** Π. Ἀρχ. Θ' 130 ὑπὸ τὴν σημείωσιν «***ἴσον τῆς προσκλητικῆς ἐπιστολῆς τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς συνόδου***».

τὰ ὧδε πορείαν αὐτῆς καὶ ἐπαπολαύσῃ ἡ ἐκκλησία τοῦ γνησίου αὐτῆς προστάτου, εὐφράνῃ δὲ καὶ ἡμᾶς ἐπιποθοῦντας τῆς φαιδρᾶς πάνυ καὶ χαριεστάτης αὐτῆς παρουσίας, ἀσπαζομένους μετ' εὐλαβείας καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν, ἧς τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πλεῖστα, πανευτυχῆ τε καὶ σωτηριωδέστατα.

αψιη', δεκεμβρίου ιθ'.

Εἰς τὰς προσταγὰς πρόθυμοι.

† Ὁ Ἐφέσου ***Σαμουήλ,*** † ὁ Ἡρακλείας ***Μελέτιος,*** † ὁ Κυζίκου ***Ἰωακείμ,*** † ὁ Νικομηδείας ***Ἀθανάσιος,*** † ὁ Νικαίας ***Καλλίνικος,*** † Ὁ Χαλκηδόνος ***Ἱερεμίας,*** † ὁ Δέρκων ***Μακάριος,*** † ὁ Θεσσαλονίκης ***Γεράσιμος,*** † ὁ Τορνόβου ***Ματθαῖος,*** † ὁ Νεοκαισαρείας ***Ἡσαΐας,*** † ὁ Λαρίσσης ***Διονύσιος,*** † ὁ Ἀγκύρας ***Ἰωαννίκιος,*** † ὁ Παροναξίας ***Νεόφυτος,*** † ὁ Βιδύνης ***Γρηγόριος,*** † ὁ Εὐρίπου ***Ἱερόθεος,*** † ὁ Γάνου καὶ Χώρας ***Γεράσιμος.***

***

Προσκλητήριος ἐπιστολὴ τῶν προὐχόντων 139).

Τὴν ἡμετέραν σεβασμίαν ἡμῖν παναγιότητα εὐλαβῶς προσκυνοῦντες ἀσπαζόμεθα τὴν ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν.

Ἣν διαφυλάττοι τὸ θεῖον ἄκρως ὑγιαίνουσαν καὶ ἀμεταπτώτως εὐδαιμονοῦσαν μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτεύξεως τῶν σωτηριωδῶν ἀγαθῶν, καταξιώσαι δὲ καὶ ἡμᾶς ἀπολαῦσαι αὐτῆς τάχιον καὶ ἀσπάσασθαι ἀμέσως τὴν ἱεράν αὐτῆς δεξιάν. Ἐπειδὴ ἐξεδόθη σήμερον ὑψηλὸν προσκυνητὸν πρόσταγμα περιέχον ὅτι πρῶτον χρέος καὶ ἄφευκτον ἐστὶ τοῖς τῶν ρωμαίων πατριάρχαις θεῖναι εἰς πρᾶξιν μεθ' ὅσης πλείστης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας, ὅσα ἀναγκαῖα πρὸς περίθαλψιν τῶν ραγιάδων καὶ ἐκτελεῖν ἐπὶ πᾶσι τὰ καθήκοντα τῇ τε ὑποταγῇ καὶ πισταῖς ἐκδουλεύσεσι, καὶ προσέχειν ἀείποτε ἀκριβῶς τῇ ὑψηλῇ βουλῇ τῆς κραταιᾶς καὶ ἀηττήτου βασιλείας, ὁ δὲ πατριαρχεύσας κὺρ Γρηγόριος μηδὲν τούτων ἐνεργῶν καὶ φυλάττων τῶν ἀνωτέρω ἐπεχειρίσθη κινήματα καὶ τολμήματα, δι' ὧν ἀφηρέθη ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἐμνιγιὲτ κατὰ πάντα, ὅθεν καὶ ἐγένετο ἄζλι καὶ ἀπηλάθη τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ μετ' ὀργῆς τοῦ ὑψηλοῦ δεβλετίου ἐξωρίσθη καὶ εἰς μοναστήριον διαμένων περιωρισμένος ἐκεῖ, καὶ κατὰ τὰ ἀνέκαθεν ἐλεηθέντα βασιλικῶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ ἡμέτερον γένος σουρούτα ἐπετάχθημεν ποιήσασθαι κοινῶς ἐκλογὴν τοῦ ἀναδεξομένου τὴν προστασίαν τῆς ἐκκλησίας. Καὶ δὴ συνελεύσεως γενικῆς συγκροτηθείσης τῶν τε ἐνδημούντων ἁγίων ἀρχιερέων καὶ ἡμῶν τῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων καὶ τῶν προκρίτων τῶν ἐνταῦθα εὐλογημένων ρουφετίων μετὰ παντὸς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου προεξελέγη πάντων τῶν ἄλλων ἡ ἡμετέρα σεβασμία παναγιότης ὡς ἀξία καὶ δεδοκιμασμένη καὶ πεῖραν ἔχουσα οὐκ ὀλίγην τῶν ἐκκλησια-

139) ***Κωδ.*** Π. Ἀρχ. Θ' 130, ὑπὸ τὴν σημείωσιν «***ἴσον τῆς προσκλητικῆς ἐπιστολῆς τῆς σταλείσης παρὰ τῶν προυχόντων τοῦ ἡμετέρου γένους***».

στικῶν ὑποθέσεων καὶ πολιτικῶν πραγμάτων καὶ κατὰ τὴν κοινὴν ἡμῶν ταύτην ἐκλογὴν καὶ αἴτησιν πρὸς τὸ ὑψηλὸν καὶ κραταιὸν δεβλέτι διὰ κοινοῦ ἡμῶν ἀρζίου ἐξεδόθη ὑψηλὸς βασιλικὸς προσκυνητὸς ὁρισμὸς καὶ διωρίσθησαν ἄνθρωποι πρὸς αἰσίαν πρόσκλησιν αὐτῆς εἰς τὰ ὧδε. Τούτου χάριν καὶ γράφοντες παρακαλοῦμεν αὐτὴν ὅπως εὐαγγελιζομένη τὰ τοιαῦτα παραχρῆμα ἅψηται ὁδοῦ, καὶ ἐπιταχύνῃ τὴν εἰς τὰ ὧδε αὐτῆς πορείαν καὶ ἀπολαύσῃ ἡ ἐκκλησία τὸν γνήσιον αὐτῆς προστάτην, εὐφράνῃ δὲ ἡμᾶς τε καὶ πάντας κατ' ἄμφω διὰ τῆς ἀμέσου παρουσίας τῶν πατρικῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν, ἀσπαζομένους καὶ τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιάν, ἧς μὲν τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ σωτηριωδέστατα, αἱ δὲ θεοπειθεῖς εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν διὰ τῆς ὑμετέρας σεβασμίας παναγιότητος.

αψγη', δεκεμβρίου ιθ'.

Υἱοὶ ἐν Χριστῷ καὶ πρόθυμοι

Κωνσταντῖνος Ὑψηλάντης.— Ὁ Μέγας Λογοθέτης Ἀλέξανδρος Μάνος.— Νικολάκης Χαντζερῆς.— Ἀλέξανδρος Χαντζερῆς.— Κωστάκης Σοῦτζος.— Κωστάκης Χάτμανος.—.............. — Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς.— Γεώργιος............ — Λουκάκης Ἀσπρόπουλος.—............ — Ἰωάννης .... — Δημήτριος Σχινᾶς.— Ἀντώνιος Κλ.— Εὐστάθιος ....

*
* *

Παραίτησις Νεοφύτου Ζ' (τὸ β') [141].

Διὰ τῆς παρούσης μου οἰκειοθελοῦς καὶ ἀβιάστου παραιτήσεως δηλοποιῶ, ὅτι ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ ἁγιωνύμου ὄρους κοινῇ γνώμῃ τῶν προκριτωτέρων τοῦ γένους προσεκλήθην τὸ δεύτερον ἐπὶ τὴν πατριαρχείαν, ἤδη δὲ χρεία ἐγένετο ἀποστῆναι καὶ ἀπομακρυνθῆναι τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου, τούτου χάριν οἰκειοθελῶς καὶ ἀβιάστως παραιτοῦμαι αὐτοῦ πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ ἱερὰν ὁμήγυριν τῶν πανιερωτάτων καὶ θεοπροβλήτων συναδελφῶν μοι ἁγίων ἀρχιερέων καὶ πρὸς τοὺς προύχοντας τοῦ γένους ἐπευχόμενος καὶ θερμῶς ἐξαιτούμενος παρὰ τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, ὅπως φωτισθῶσι τῇ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος ἑλέσθαι καὶ ἀποκαταστῆσαι τὸν νομίμως καὶ ἀξίως προστησόμενον τοῦ παγκοίνου τουτουὶ σκάφους, καὶ εὐδοκιμήσοντα παρὰ πᾶσιν εἰς ἔτη πάμπολλα. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσά μου ἐνυπόγραφος καὶ ἐνσφράγιστος παραίτησις καὶ ἐστάλη πρὸς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν.

,αωα', Ἰουνίου ιζ'.

† Ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως βεβαιοῖ

(ἀκολουθεῖ).

141) *Κώδ.* Π. Ἀρχ. Θ' 178— *Ἐκκλ. Ἀλ.* Β' 27ϛ.

ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΩΡΑΪΤΑΚΗ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΩΔΙΚΩΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩι ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΤΟΧΙΟΥ

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 276).

7. Ἀπὸ τοῦ ἱστορικοῦ ***Νικήτα Χωνιάτου*** ἀποσπάσματα 3. α) Βασιλεία Ἀλεξίου Κομνηνοῦ, Μανουὴλ Κομνηνοῦ καὶ τυραννία Ἀνδρονίκου Κομνηνοῦ... (φ. 189β).

8. «Πάτρια πόλεως ***Γεωργίου Κωδινοῦ***» Ἄρχ: Ὅτι Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας τὸν ὁλκόν... (φ. 190β).

Ἀριθ. 515.

Λογικὴ ἀδήλου τινός, ἧς προτάσσεται προοίμιον ἀρχόμενον οὕτω: «Ἐπειδή περ τῶν ὄντων ἕκαστον ὡς ἔχει φύσεως...»

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΗ′ ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλλων 129, μ. 0,21 πλ. 0,15.

Ἀριθ. 516.

«Ζητήματα τοῦ εὐγενεστάτου καὶ λογιωτάτου ἄρχοντος Κῦ ***Κωνσταντίνου Κατακουζηνοῦ***, ἀδελφοῦ τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ εὐσεβεστάτου αὐθέντου πάσης Οὐγκροβλαχίας κῦ κῦ Ἰωάννου Σερβάνου Κατακουζηνοῦ Βοϊβόνδα, πρὸς τὰ ὁποῖα ἀπεκρίθη ὁ ἐν διδασκάλοις σοφώτατος ***Ἰωάννης Καρυοφύλλης*** καὶ μέγας λογοθέτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, διατρίβων ἐν Βουκουρεστίῳ.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΖ′ ἑκατονταετηρίδος, ἄνευ ἀρχῆς καὶ ἄνευ τέλους, ἐκ φύλλων 89, μ. 0,22 πλ. 0,16, ἐφθαρμένον κατὰ τὰ ἄνω ἄκρα.

Ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ τέλους τοῦ κολοβοῦ προλόγου, τὸ τεῦχος τοῦτο ἔγραψεν «ὁ ἐν Ἱερομονάχοις ἐλάχιστος ὁ Ἴβηρας ὁ Τυπογράφος. . . (φ. 3).

Ἐν τῇ κάτω ᾤᾳ τοῦ 3 φ. γέγραπται ἡ σημείωσις: «τὸ παρὸν ἀφιερώθη τῇ Ἱ. Βιβλιοθήκῃ τοῦ Π. Τάφου παρὰ τοῦ ἀρχ. Κυρίλλου Ἀθανασιάδου τῇ 10ῃ Αὐγούστου 1882, ὅστις εὑρὼν ἐν Κύπρῳ ἠγόρασεν ἀντὶ 5 γροσίων».

Σημείωσις. Τὸ ἐγχειρίδιον τοῦτο ἐτυπώθη ἐν τῇ μονῇ τοῦ Συναγόβου ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ ͵αχϟζ΄.

Ἀριθ. 517.

«***Παϊσίου*** τοῦ Πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου ***Μητροπολίτου Γάζης*** τοῦ Χίου Διδαχαὶ εἰς Θεομητορικὰς καὶ Δεσποτικὰς ἑορτάς».

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΗ΄ ἑκατονταετηρίδος, ἐκ φύλλων χάρτου 417, μ. 0,27 πλ. 0,14, διὰ σελίδων ἠριθμημένων, ὧν τὰ δύο πρῶτα ἐλλείπουσιν, ἄγνωστον δὲ πόσα καὶ ἐκ τοῦ τέλους. Τὸ κείμενον μονόστηλον καὶ διὰ λεπτῆς γραφῆς γεγραμμένον ἀριθμεῖ γραμμὰς 26 (0,152×0,10).

Ἐν ἀρχῇ ὁ τοῦ τεύχους δέτης προσέθηκεν μερικὰ ἄγραφα φύλλα, εἰς ὧν τὸ τελευταῖον νεώτερός τις ἔγραψε πίνακα τῶν περιεχομένων διδαχῶν.

1. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου. Ἀρχ: Εὔμορφον κυνῆγι καὶ θαυμαστόν. . . (σελ. 5).

2. Εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ. Ἀρχ: Ἐκίνησαν οἱ σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος. . . (σ. 47).

3. Εἰς τὴν Περιτομὴν τοῦ Κυρίου. Ἀρχ: Ἔτος νέον ἀρχίζομεν σήμερον. . . (σ. 92).

4. Εἰς τὴν Ὑπαπαντήν. Ἀρχ: Ἐν γένει σήμερον μία προπομπή. . . (σ. 134.)

5. Εἰς τὰ Φῶτα: Ἐκεῖνο τὸ ἴδιον ὅπου ἐσυνέβηκε. . . (σ. 173).

6. Εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν: Ἐστάθη μέγα θέαμα. . . (σ. 203).

7. Εἰς τὸν Τετραήμερον Λάζαρον: Ἐλεεινὸν θέατρον ἀμὴ φοβερόν. . . (σ. 225).

8. Εἰς τὰ Βαΐα: Ἀρχ: Ἐθριάμβευσαν πολλοὶ Βασιλεῖς. . . (σ. 272).

9. Εἰς τὰ φρικτὰ Πάθη τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Ἀρχ: Ἐὰν ποτέ μου καὶ τώρα εὑρίσκομαι φιλόσοφος. . . (σ. 328).

10. Εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα. Ἀρχ: Ἔκρουσε τὸ χαρμόσυνον. . . (σ. 582).

11. Εἰς τὴν ἀπιστίαν τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ. Ἀρχ: Ἐκεῖνος ὁποῦ μέσα εἰς τὴν Σιών. . . (σ. 638).

12. Εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. Ἀρχ: Ἐγκωμιάζω τὸν θαυμαστὸν ἐκεῖνον. . . (σ. 690).

13. Εἰς τὴν Πεντηκοστήν. Ἀρχ: Ἔστειλεν ὁ Βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων ὁ Ἄμασις... (σ. 736).

14. Εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου. Ἀρχ: Εἰς τὴν δευτέραν τῶν Βασιλειῶν... (σ. 780).

Ἡ στάχωσις τοῦ τεύχους ἐκ χάρτου ναστοῦ φέρει ἐπὶ τῆς ράχεως κεκολλημένον τεμάχιον μεμβράνης, ἐν ᾧ ἡ ἐπιγραφὴ «Παΐσια καὶ Διδαχαί».

Σημείωσις. Ὁ Παΐσιος οὗτος εἶνε ὁ τοὐπίκλην Λατινόφρων Λιγαρίδης, περὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ ὁποίου ἔπιθι Κ. Σάθα Νεοελλ. Φιλολογ. σελ. 314 καὶ N. Legrand, Bibliographie Hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés par de grecs au dis-septième siècle. T. Δ', 1996, σ. 49

Ἀριθ. 518.

Στοιχεῖα μεταφυσικῆς, ἀδήλου τινός.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος, ἐκ φύλλων καλῶς γεγραμμένων 188, μ. 0,205 πλ. 0,15. Τὸ ὅλον τεῦχος διῄρηται εἰς κεφ. 18, παραγράφους 402. Εὕρηται δὲ ἐν τέλει αὐτοῦ ἡ ἑξῆς σημείωσις:

«Καὶ αὕτη συν τῆς ἄλλοις Σεραφεὶμ Ἱερομονάχου τοῦ ἐκ Σκιάθου 1811 Ἰανου ἀρίου 10». Ἀρχ: Ἐκ φύσεως οἱ ἄνθρωποι κλίνουσι εἰς τὸ νά...

Ἀριθ. 519.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλλων 213, μ. 0,21, πλ. 0,15, ὧν τὰ δύο τελευταῖα ἄγραφα. Τὸ τεῦχος τοῦτο, λίαν κακῶς γεγραμμένον καὶ ἐστερημένον πάσης καλαισθησίας, περιέχει διδαχὰς 47 τὸν ἀριθμόν, ὧν πίναξ ὑπάρχει ἐν τῷ μετὰ τὴν πρώτην πινακίδα μὴ ἠριθμημένῳ φύλλῳ. Ὡς φαίνεται αἱ διδαχαὶ αὗταί εἰσι οὐχὶ ἑνὸς καὶ μόνου συγγραφέως, ἀλλὰ διαφόρων, πλεῖσται δὲ καὶ αὐτόγραφοι. Δύο ἐξ αὐτῶν φέρουσι τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως Κωνσταντίνου τινὸς ἀναγνώστου Μαϊνέτα ἐν ἔτει 1628 καὶ 1631. Ἐπὶ ἄλλων σημειοῦνται αἱ χρονολογίαι: 1683, 1679, 1672, 1664, 1668, 1682, καὶ ἑτέρα ἡ «τοῦ Μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου Πατρὸς ἡμῶν Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυρίου Γερασίμου τοῦ Γαλλαδᾶ».

Ἐν τῇ κάτω φᾳ τοῦ 37 βφ.: «Ἐκ τῶν τοῦ Νικηφόρου ἱερέως τοῦ Πριγκιπέως«. Ἀρχ. Ὄντως ἡ μὲν τοῦ ζωαρχικοῦ πνεύματος...

Ἡ στάχωσις χαρτίνη, περικεκαλυμμένη δι' ἀγράφου μεμβράνης.

Σημείωσις Βλπ. καὶ Α. Π. Κεραμέως Ἱεροσολ. Βιβλιοθ. τ. Δ'. σελ. 284.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

Παραθέτομεν κατωτέρω κατάλογον τῶν ἐπιζώντων ἱεραρχῶν τοῦ Π)χείου ΚΠόλεως, ἐμφανίζοντα ἱκανὴν τὴν διαφορὰν πρὸς τοὺς πρὸ ἐτῶν δημοσιευθέντας τοιούτους (**'Ορθοδ.** ἔτος Α' 1927 σ. 174. ἔτος Β' 1928 σ. 421. 485), ἀπό τε προσώπων μεταστάντων εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς καὶ ἀπὸ ἐπαρχιῶν καταργηθεισῶν ἢ συγχωνευθεισῶν πρὸς ἄλλας. Κατὰ τὸν κατάλογον τοῦτον οἱ ἐπιζῶντες ἱεράρχαι ἀνέρχονται εἰς 97 κατανεμόμενοι ὡς ἑξῆς: Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης — μητροπολῖται ἐν ἐνεργείᾳ 58 — ἐν διαθεσιμότητι 8 — ἀρχιεπίσκοποι ἐν ἐνεργείᾳ 3 —ἐπίσκοποι ἐπαρχιοῦχοι 8 —ἐπίσκοποι τιτουλάριοι μετὰ ἢ ἄνευ τινὸς σήμερον ἐκκλ/ικῆς διακονίας 19.— Ἀπό γε τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς αὐτῶν οἱ ἱεράρχαι οὗτοι εὑρίσκονται: ἐν Τουρκίᾳ 18,— ἐν Ἑλλάδι 58,— ἐν Ἀλβανίᾳ 1,— ἐν Δωδεκανήσῳ 3,—ἐν Εὐρώπῃ 13,—ἐν Ἀμερικῇ 3,—καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ 1.— Παραμένουσι χηρεύουσαι αἱ μητροπόλεις: Κορυτσᾶς, Δυρραχίου, Βελεγράδων, Δρυϊνουπόλεως, Νευροκοπίου καὶ Κῴου. —Ἐκ τῶν σημειουμένων κατωτέρω ἐπαρχιῶν, ἓξ τοιαῦται ἀποτελοῦσιν **αὐτονόμους** ἐκκλησιαστικὰς περιφερείας, καὶ εἶνε αἱ μητροπόλεις **Κρήτης**, **Ἐσθονίας** καὶ **Λεττονίας**, αἱ ἀρχιεπισκοπαὶ **Φιλλανδίας** καὶ **Τσεχοσλοβακιας** καὶ ἡ ἐν Παρισίοις προσωρινὴ **Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία** τῶν ἐν Εὐρώπῃ ὀρθ. ρωσσ. παροικιῶν.

*
* *

Α') Ἐν Κωνσταντινουπόλει

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης **ΒΕΝΙΑΜΙΝ Α'.**

Οἱ συγκροτοῦντες τὴν Ἁ. καὶ Ἱ. Σύνοδον μητροπολῖται:

Ὁ Χαλκηδόνος **Μάξιμος**
„ Προύσης **Πολύκαρπος**
„ Σάρδεων καὶ Πισιδίας **Γερμανός**
„ Ἴμβρου καὶ Τενέδου **Ἰάκωβος**
„ Εἰρηνουπόλεως **Κωνσταντῖνος**
„ Λαοδικείας **Δωρόθεος**
Ὁ Δέρκων **Ἰωακείμ**
„ Πριγκηποννήσων **Θωμᾶς**
„ Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων **Γεννάδιος**
„ Θεοδωρουπόλεως **Λεόντιος**
„ Χριστουπόλεως **Μελέτιος**
„ Αἴνου **Γερμανός**

Πλὴν τούτων:

Ὁ μητροπολίτης Φιλαδελφείας **Αἰμιλιανός**, *Σχολάρχης τῆς ἐν Χάλκῃ ἱ. Θεολ. Σχολῆς.*
„ ἐπίσκοπος Χαριουπόλεως **Γεννάδιος**, *Ἀρχειοφύλαξ τοῦ Πατριαρχείου.*
„ „ Ἐλαίας **Ἀγαθάγγελος**, *Ἐπόπτης τῶν ἱ. ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος τοῦ ἁγίου Νικολάου Γαλατᾶ.*
„ „ Λεύκης **Παγκράτιος**, *ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος Ταταούλων.*
„ „ Ναζιανζοῦ **Φιλόθεος**, *Μ. Ἱεροκῆρυξ καὶ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος Μ. Ρεύματος.*

Β') Ἐν Ἑλλάδι :

Μητροπολῖται :

Ὁ Διδυμοτείχου **Ἰωακεὶμ**
,, Ἀλεξανδρουπόλεως **Ἰωακεὶμ**
,, Μαρωνείας **Ἄνθιμος**
,, Ξάνθης **Ἰωακεὶμ**
,, Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως **Χρυσόστομος**
,, Ἐλευθερουπόλεως **Σωφρόνιος**
,, Δράμας **Βασίλειος**
,, Ζιχνῶν **Ἀλέξανδρος**
,, Νευροκοπίου......
,, Σερρῶν **Κωνσταντῖνος**
,, Σιδηροκάστρου **Βασίλειος**
,, Κασσανδρείας **Εἰρηναῖος**
,, Ἱερισσοῦ-Ἁγίου Ὄρους **Σωκράτης**
,, Θεσσαλονίκης **Γεννάδιος**
,, Πολυανῆς **Κύριλλος**
,, Κίτρους **Κωνσταντῖνος**
,, Βερροίας-Ναούσης **Πολύκαρπος**
,, Ἐδέσσης **Κωνστάντιος**
,, Φλωρίνης **Βασίλειος**
,, Καστορίας **Νικηφόρος**
,, Σερβίων-Κοζάνης **Ἰωακεὶμ**
,, Σισανίου-Σιατίστης **Διόδωρος**
,, Γρεβενῶν **Γερβάσιος**
,, Ἐλασσῶνος **Καλλίνικος**
,, Ἰωαννίνων **Σπυρίδων**
,, Βελλᾶς—Κονίτσης **Ἰωάννης**
,, Δρυϊνουπόλεως-Πωγωνιανῆς......
,, Παραμυθίας-Φιλιατῶν **Γεώργιος**
,, Νικοπόλεως-Πρεβέζης **Ἀνδρέας**
,, Κρήτης **Τιμόθεος**
,, Σάμου-Ἰκαρίας **Εἰρηναῖος**
,, Χίου **Ἰωακεὶμ**
,, Μυτιλήνης **Ἰάκωβος**
,, Μηθύμνης **Διονύσιος**
,, Λήμνου **Στέφανος**

Ἐπίσκοποι :

Τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης
Ὁ Ἀρκαδίας **Βασίλειος**
,, Ρεθύμνης—Αὐλοποτάμου **Ἀθανάσιος**
,, Κυδωνίας-Ἀποκορώνου **Ἀγαθάγγελος**
,, Πέτρας **Διονύσιος**
,, Λάμπης-Σφακίων **Εὐμένιος**
,, Ἱερᾶς-Σητείας **Φιλόθεος**
,, Κισσάμου-Σελήνου **Χρυσόστομος**

Βοηθοὶ ἐπίσκοποι :

Τοῦ Μ. Θεσσαλονίκης : Ὀλύμπου **Καλλίνικος**
,, ,, Ἰωαννίνων : Περιστερᾶς **Εὐστάθιος**
,, ,, Χίου : Ἰωνοπόλεως **Γρηγόριος**

***

Παρεπιδημοῦσιν ἐν Ἑλλάδι :

Μ. Τραπεζοῦντος **Χρύσανθος** Ἀποκρισιάριος τοῦ Οἰκουμ. Π/χείου
Ὁ ,, Βιζύης-Μηδείας **Χριστοφόρος**
,, ,, Ροδοπόλεως **Κύριλλος**
,, ,, Τυρολόης-Σερεντίου **Χρυσόστομος**
,, ,, πρώην Χίου **Πολύκαρπος**
,, ,, ,, Ξάνθης **Πολύκαρπος**
,, ,, ,, Παραμυθίας **Ἀθηναγόρας**
,, ,, ,, Λαγκαδᾶ **Γερμανὸς**
,, ,, ,, Ἀρδαμερίου **Καλλίνικος**
,, ,, ,, Σωζοαγαθουπόλεως **Κ/τῖνος**
,, ,, ,, Νευροκοπίου **Φιλόθεος**
,, ,, ,, ,, **Εὐγένιος**
,, ἐπίσκοπος Πατάρων **Μελέτιος**
,, ,, Μελιτουπόλεως **Ἱερόθεος**
,, ,, Τρωάδος **Εὐστάθιος**

Γ') Ἐν Ἀλβανίᾳ :

,, Μ. Κορυτσᾶς-Πρεμετῆς......
,, ,, Δυρραχίου......
,, Μ. Βελεγράδων.....
,, ἐπίσκοπος Συνάδων **Χριστοφόρος**

Δ') Ἐν Δωδεκανήσῳ :

,, Μ. Ρόδου **Ἀπόστολος**
,, ,, Κώου......
,, Μ. Καρπάθου-Κάσου **Γερμανὸς**
,, ,, Λέρου-Καλύμνου **Ἀπόστολος**

Ε') Ἐν Εὐρώπῃ:

Ὁ Μ. Θυατείρων καὶ ἔξαρχος Δυτ. καὶ Κεντρ. Εὐρώπης ***Γερμανὸς*** *(Λονδῖνον)*
„ „ Ταλλίνης καὶ πάσης Ἐσθονίας ***Ἀλέξανδρος*** *(Ρεβάλη)*
Ἐπίσκοπος: ὁ Πετσέρης ***Νικόλαος***

„ „ Ρίγας καὶ πάσης Λατβίας ***Αὐγουστῖνος***
Βοηθὸς ἐπίσκοπος: ὁ Ἐλγὰβ ***Ἰάκωβος***

„ Ἀρχιεπίσκοπος Σορδόβολα καὶ πάσης Φιλλανδίας ***Γερμανός***
Βοηθὸς ἐπίσκοπος: ὁ Βιμπόργου ***Ἀλέξανδρος***
„ Ἀρχιεπίσκοπος Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας ***Σαββάτιος***
„ Μ. ***Εὐλόγιος****, προσωρινὸς πατριαρχικὸς ἔξαρχος τῶν ἐν Εὐρώπῃ ρωσσικῶν ὀρθοδόξων παροικιῶν.*

Βοηθοί: ὁ ἀρχιεπίσκοπος ***Ἀλέξανδρος*** *(Βρυξέλλαι)*
„ „ ***Βλαδίμηρος*** *(Νίκαια)*
„ ἐπίσκοπος ***Σέργιος*** *(Πράγα)*
„ ἐπίσκοπος Χερσονήσου ***Ἰωάννης***

ΣΤ') Ἐν Ἀμερικῇ:

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς ***Ἀθηναγόρας***
Βοηθοί: ὁ ἐπίσκοπος Ἁγίου Φραγκίσκου ***Κάλλιστος***
„ „ Εὐκαρπίας ***Θεόδωρος Σπίλκα*** *διὰ τὰς ὀρθοδ. οὐκραν. παροικίας.*

Ζ') Ἐν Αὐστραλίᾳ:

Ὁ Μ. Αὐστραλίας καὶ πάσης Ὠκεανίας ***Τιμόθεος***

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΔΙΔΑΓΜΑ (Κολασ. γ' 5).

«Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς· νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ κτίσαντος αὐτόν...».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Περὶ τῆς ἡμέρας τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα ἑορτῆς κατὰ τὸ παρὸν 1937 ἔτος.

Ἀριθ. Πρωτ. 2001.

Μακαριώτατε καὶ Ἁγιώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Νικόλαε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Κατὰ τὸ ἐν ἁπάσαις ταῖς ἀδελφαῖς Ἁγιωτάταις Ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις καθεστώς, καθ' ὃ τὰ τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα, καὶ μετὰ τὴν διὰ τὰς ἀκινήτους ἑορτὰς γενομένην εἰσαγωγὴν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ διωρθωμένου ἡμερολογίου, ἐξακολουθοῦσι διεπόμενα ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον κατηρτισμένου Πασχαλίου, μέχρι τῆς διευθετήσεως καὶ τούτου ὑπὸ τῆς μελλούσης συνελθεῖν μεγάλης γενικῆς τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν συνόδου, τὸ κατὰ τὸ προσεχὲς 1937 σωτήριον ἔτος Ἅγιον Πάσχα ἑορτασθήσεται, ὡς εἰκός, ὑπὸ τῶν Ἁγίων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῇ 2ᾳ τοῦ μηνὸς Μαΐου κατὰ τὸ ἐν χρήσει διωρθωμένον ἡμερολόγιον, ἀντιστοιχούσῃ πρὸς τὴν 19ην Ἀπριλίου τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου, ὑφ' ἣν ἡμερομηνίαν ἡ τοῦ Ἁγίου Πάσχα διὰ τὸ ἔτος 1937 ἑορτὴ ἐστὶν ἀναγεγραμμένη ἐν τῷ ἐν χρήσει Πασχαλίῳ.

Ὅθεν, κατὰ τὰ τεταγμένα ταῦτα, ὁρίσαντες ἤδη μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὡς πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς ὡς ἡμερομηνίαν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα ἑορτῆς κατὰ τὸ ἐπιὸν 1937 ἔτος τὴν Κυριακὴν τῆς 2ας Μαΐου καὶ κατὰ ταύτην ὁρίσαντες τὰς ἡμερομηνίας καὶ τῶν λοιπῶν κινητῶν ἑορτῶν τῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς Μεγάλης Ἑορτῆς καθοριζομένων, προφρόνως προαγόμεθα διὰ τῆς παρούσης ἀδελφικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς γνωρίσαι τοῦτο καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ σεβασμίᾳ Μακαριότητι καὶ τῇ κατ' Αὐτὴν Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ, ὡς γράφομεν περὶ τούτων καὶ ἁπάσαις ταῖς ἀδελφαῖς Ἁγιωτάταις Ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις, πρὸς τὸν ταὐτόχρονον, κατὰ τὴν τάξιν, ἀπὸ κοινοῦ ἐν ἁπάσαις ἑορτασμὸν τῆς Μεγάλης Ἑορτῆς καὶ τῶν πρὸς αὐτὴν συνδεδεμένων κινητῶν ἑορτῶν, συναποστέλλοντες ἐγκλείστως καὶ ἓν ἀντίτυπον τοῦ ὑφ' ἡμῶν καταρτισθέντος κατὰ τὰ ἀνωτέρω Κανονίου Πίνακος.

Ἐπὶ τούτοις εὐχόμενοι ὅπως ὁ Οὐράνιος τῆς Ἐκκλησίας Δομήτωρ καὶ Κυβερνήτης δῷ πάσαις ταῖς Ἁγιωτάταις Ἀδελφαῖς Ἐκκλησίαις ἵνα αἰσίως καὶ ἐν χαρᾷ πανταχοῦ ὑπαντήσωσι καὶ ἑορτάσωσιν ἐν καιρῷ μετὰ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην τῆς Ἐνδόξου καὶ Ζωοποιοῦ Αὐτοῦ Ἀναστάσεως Ἑορτὴν καὶ Πανήγυριν, κατασπαζόμεθα καὶ αὖθις ἀδελφικῶς ἐν φιλήματι ἁγίῳ Αὐτὴν καὶ διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

,απλς'. Νοεμβρίου κ'.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ***Βενιαμίν.***

Σημ. Ταυτόσημα γράμματα ἀπεστάλησαν καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς Προέδρους τῶν Ἁγιωτάτων Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι.

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ 2ᾳ, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῇ 7ῃ καὶ τῇ 28ῃ.

Κατὰ τὰς λοιπὰς Κυριακὰς ἡ Α. Θ. Παναγιότης τὴν θείαν λειτουργίαν παρηκολούθησεν ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ χοροστατήσαντος ἀντ' Αὐτῆς, κατὰ τὴν τάξιν, τοῦ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Ἀδαμαντίου.

Πατριαρχικὸν Τρισάγιον.

Τῇ 6ῃ τοῦ μηνός, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου τοῦ Ὁμολογητοῦ, ἀνεγνώσθη ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ Τρισάγιον ὑπὲρ τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Φωτίου. Αὐθημερὸν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, μεταβᾶσα εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ καὶ θεωρήσασα τὸ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου ἀνεγερθὲν ἤδη μνημεῖον, ἀνέγνω Τρισάγιον ἐπὶ τοῦ Τάφου.

Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσώπευσις.

Κατὰ τὴν γενομένην, τῇ 5ῃ τοῦ μηνός, κηδείαν τοῦ χωροεπισκόπου τῆς ἐνταῦθα Παροικίας τῶν Συροχαλδαίων Ἀβδουλαχάτ, τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀντιπροσώπευσεν, ἐκφράσας τὰ συλλυπητήρια Αὐτῆς τῷ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ τῆς Παροικίας, ὁ πανοσιολογ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Γρηγόριος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου κ. Εὐθυμίου Μαυρίδου.

Ὀφφίκια—διακρίσεις.

— Ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀμερικῇ ἑδρεύοντος Παγκοσμίου Ἡμερολογιακοῦ Συνδέσμου ὠνομάσθη μέλος αὐτοῦ ὁ θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Λεύκης κ. Παγκράτιος, Ἀρχιερατι-

κῶς Προϊστάμενος Ταταούλων. Εἰς τὴν τοιαύτην διάκρισιν ὁ εἰρημένος Σύνδεσμος προέβη ὑπ' ὄψει ἔχων τὴν ἰδιαιτέραν τῆς Α. Θεοφιλίας εἰς σχετικὰς ἐργασίας ἐπίδοσιν.

— Εἰς τὸν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐν τῷ ἱ. Ναῷ Ἁγίου Δημητρίου Ταταούλων δοκίμως ἱερατεύοντα καὶ ἱεροκήρυκα τοῦ Ναοῦ, ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἱερομόναχον Νικόλαον Κουτρουμπῆν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἔγνω ἵνα ἀπονείμῃ τὸ ὀφφίκιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου. Ἡ εἰς Ἀρχιμανδρίτην χειροθεσία τοῦ εἰρημένου ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ κατ' ἐντολὴν Αὐτῆς ἐγένετο τῇ Κυριακῇ τῆς 28 τοῦ μηνὸς ὑπὸ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων κ. Θωμᾶ ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ταταούλων.

Διορισμοὶ ἱερέων.

— Τοῦ ἐκ τῶν ἱερέων τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου ἀρχιμ. Δαμιανοῦ Δημοπούλου παραιτηθέντος τῆς ἐνεργοῦ διακονίας λόγῳ γήρατος, εἰς ἀντικατάστασιν διωρίσθη ὁ ἄχρι τοῦδε ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Φερίκιοϊ ἐφημερεύων ἱερομόναχος Χριστόδουλος Παπαϊωάννου.

— Εἰς τὴν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου ἱερέως Σωτηρίου Παπαστεργιάδου κενωθεῖσαν ἱερατικὴν θέσιν τῆς Κοινότητος Ποτηρᾶ διωρίσθη ὁ ἱερατικῶς Προϊστάμενος Χάσκιοϊ ἱερεὺς Χρύσανθος.

— Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἄχρι τοῦδε ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κυπαρισσᾶ Ὑψωμαθείων ἱερατεύοντος ἱερέως Σωτηρίου Γεωργιάδου, ἀποχωρήσαντος, διωρίσθη ὁ ἐν τῷ ἱ. Ναῷ Παναγίας Βελιγραδίου ἱερατεύων Κωνσταντῖνος Ἰάλεμος.

Πατριαρχικὴ Αὐλή.

Συμπληρωθείσης τῆς ἀναρρώσεως τοῦ συνεπείᾳ ἐγχειρήσεως ἀπὸ καιροῦ ἐφησυχάζοντος πανοσ. Μ. Συγκέλλου τῶν Πατριαρχείων κ. Γαβριήλ, ἐπανέλαβεν οὗτος ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ παρόντος μηνὸς τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα.

Ἐπισκέψεις.

Τῇ 7ῃ τοῦ μηνὸς προσῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὁ νέος ἐν Ἀγκύρᾳ Πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας Ἐξοχώτατος κ. Ἀλέξανδρος Τηλεμάχου, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα Γενικοῦ Προξένου τῆς Ρουμανίας κ. Κ. Κρέτζου, καὶ ἐγένετο δεκτὸς παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι. Σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεως τῆς Α. Ἐξοχότητος ἦτο νὰ ὑποβάλῃ τῇ Α. Θ. Πανογιότητι καὶ τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ τὰ ἑαυτοῦ σέβη ἐπὶ τοῖς ἀνατεθεῖσιν Αὐτῷ ἐνταῦθα νέοις καθήκουσι.

Ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος αὐθημερὸν ἀντεπεσκέφθη τὴν Α. Ἐξοχότητα ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων κ. Σπ. Κωνσταντινίδου.

— Διερχόμενος διὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως καὶ μεταβαίνων εἰς Ρουμανίαν ὁ κόμης Michel de Privedor, πληρεξούσιος ἀπεσταλμένος τοῦ Πάπα παρὰ τῇ Ρουμανικῇ Αὐλῇ, προσῆλθεν, τῇ 11 τοῦ μηνός, ἰδιωτικῶς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν ἀνωτέρων Τμηματαρχῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Τραπέζης κ. Ἀθ. Λογοθέτου, καὶ ὑπέβαλε τὰ σέβη αὐτοῦ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἅγιον Ὄρος

— Πρὸς πρόληψιν παρεξηγήσεων δυναμένων ἵνα προκύψωσιν ἐξ ἀφορμῆς μεταβάσεως Ἀρχιερέων εἰς Ἅγιον Ὄρος, κανονικῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἄνευ προηγουμένης λήψεως τῆς πρὸς τοῦτο ἀδείας τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐγράφη σχετικῶς τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσοστόμῳ, ὅστις καὶ ἀπαντῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 13 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. γράμματος αὐτοῦ ἐγνώρισε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἐποιήσατο καταλλήλως συστάσεις πρὸς πάντας τοὺς ἐν Ἑλλάδι Ἀρχιερεῖς ἵνα πρὸ τῆς εἰς Ἅγιον Ὄρος μεταβάσεως αὐτῶν ἀναμένωσιν ἀπαραιτήτως τὴν λῆψιν τῶν σχετικῶν Συστατηρίων πρὸς τὴν Ἱερὰν Κοινότητα Γραμμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὡς ἄνω ἀπαντήσεως τῆς Α. Μακαριότητος ἐγένετο κατάλληλος ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀνακοίνωσις τῇ Ἱερᾷ Κοινότητι τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

— Γενομένων, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου ἔτους, τῶν τακτικῶν ἐτησίων ἐν ταῖς Ἱεραῖς Μοναῖς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀρχαιρεσιῶν, ἀνεκοινώθη τοῦτο τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τοῦ ἀπὸ 23 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. γράμματος τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ἥτις ἐπισυνῆψε καὶ τὰ σχετικα τῶν Ἱερῶν Μονῶν ἐξαγγελτήρια γράμματα τῶν γενομένων ἐν αὐταῖς ὡς ἄνω ἀρχαιρεσιῶν.

Ἀπαντητικῶς διεβιβάσθησαν διὰ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος πρὸς τὰς αὐτόθι Ἱερὰς Μονὰς τὰ προσήκοντα ἀποκαταστατικὰ καὶ εὐχετήρια Γράμματα τῆς Ἐκκλησίας.

Μητρόπολις Δέρκων.

Ἐπὶ σχετικῇ αἰτήσει τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Δέρκων κ. Ἰωακείμ, ἐνεκρίθη ἡ εἰς ἱερέα χειροτονία τοῦ ἀπὸ μακροῦ ἐν τῇ Κοινότητι Μακροχωρίου ὑπηρετοῦντος διακόνου Καλλινίκου, προοριζομένου διὰ τὴν ἱερατικὴν θέσιν τῆς εἰρημένης Κοινότητος.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς

— Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 13 τοῦ μηνός, ἐμελέτησε καὶ συνεζήτησε τὰς ἐν καιρῷ ὑποβληθείσας τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπὸ τοῦ σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρου τροποποιήσεις ἐπὶ τῶν Εἰδικῶν Κανονισμῶν τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς, τὰς ἐπενεχθείσας ὑπὸ τῆς συνελθούσης ἐν Βοστώνῃ Ἕκτης Ἐκκλησιαστικῆς Συνελεύσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Λαβοῦσα δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ γενόμεναι τροποποιήσεις ἀφορῶσιν εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἐσωτερικῆς τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς ζωῆς καὶ τὴν διοικητικήν, ἐκπαιδευτικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν ὀργάνωσιν αὐτῆς, ἐνέκρινε τὰς γενομένας τροποποιήσεις ταύτας, ἃς καὶ ἐπεκύρωσεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης. Ἐπικυρωμένον ἀντίγραφον τῶν εἰρημένων τροποποιήσεων ἀπεστάλη πρὸς τὴν Ἁγιωτάτην Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀμερικῆς μετὰ σχετικοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος, δι' οὗ ἐξεφράσθη ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπεδαψιλεύθησαν αἱ εὐχαὶ αὐτῆς πρὸς πάντας τοὺς μετὰ ζήλου καὶ ἐν ἀγαστῇ συμπνοίᾳ ἐργασθέντας καὶ συντελέσαντας εἰς τὴν καλὴν τῶν πάντων ἐν τῇ ὡς ἄνω Ἐκκλησιαστικῇ Συνελεύσει διεξαγωγήν.

Χειροτονία καὶ χειροθεσία τοῦ Ἀρχιγραμματέως.

Τῇ Κυριακῇ τῆς 28ης τοῦ μηνός, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, χοροστατοῦσα ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, ἐχειροθέτησεν εἰς Ἀρχιμανδρίτην τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τὸν πανοσιολογ. Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Κύριλλον Ἀξιώτην, χειροτονηθέντα, ἀδείᾳ Αὐτῆς, εἰς ἱερέα κατὰ τὴν προηγουμένην Κυριακήν, 21 τοῦ μηνός, ἐν τῷ ναϊδίῳ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς ὑπὸ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ Μαξίμου.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΣΙΝΑ

Διὰ γράμματος αὐτοῦ ὁ σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου συνέστησε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὸν ἐπὶ ἀποχωρήσει τοῦ τέως ἡγουμένου τοῦ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἀρχιμ. Δοσιθέου διορισθέντα, εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ, πανοσιολ. ἀρχιμ. Κυπριανὸν Λάρκον.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεδαψιλεύσατο ἐπὶ τούτῳ τῷ νέῳ ἡγουμένῳ τὰς εὐχὰς καὶ τὴν εὐλογίαν αὐτῆς.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

— Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Σόφιας, ΙΓ΄, 1935-1936. ***Ἄρθρα*: *Ν. Ν. Γλουμποκόφσκη***, τακτ. καθ., Ὁ Χριστὸς—Ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ 1—48. ***Ἰβὰν Σνιέγκαρωφ***, τακτ. καθ., Ὁ ἀρχαῖος Ἐκκλησιαστικὸς κώδιξ τοῦ Τορνόβου, Πίναξ τῶν ἐγγράφων, Διορθώσεις, 1—74. ***Χρ. Γκιαούρωφ***, ἐκτ. καθ.., Τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον 1—114. ***Πρωθ. Ἰβὰν Γκόσεφ***, τακτ. καθ., Τὰ δώδεκα κύρια ἐπιστημονικὰ ζητήματα περὶ θρησκείας καὶ τῆς ὑπερεπιστημονικῆς οὐσίας αὐτῆς 1—58. ***Πρωτοπρ. Στ. Τσανκώφ***, τακτ. καθ., Νέα δεδομένα περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῶν διατάξεων τῆς Μονῆς Ρήλ 1—49. ***Δ. Β. Δουλγκέρωφ***, τακτ. καθ., Σκέψεις περὶ τῆς Σοφίας τοῦ Θεοῦ 1—37. ***Γ. Στ. Πάσεφ***, τακτ. καθ., Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ (Δοκίμιον ἵνα διασαφηνισθῇ ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα καθορισθῇ ἡ σχέσις τῆς διδασκαλίας ταύτης πρὸς τὴν ζωήν) 1—140.

— ***Ἐμμανουὴλ Γ. Παντελάκη***, Νέα ἐγκώμια τοῦ Ἐπιταφίου ἐκ Σιναϊτικου χειρογράφου (ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας» τόμ. ΙΔ΄), Ἀθῆναι, 1936, σελ. 48.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΩ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Τῇ 19ῃ τοῦ παρόντος μηνὸς ὑπέκυψεν εἰς κεραυνοβόλον πλῆγμα τοῦ θανάτου, συνεπείᾳ ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως, κατόπιν ὑπερτεσσαρακονταετοῦς συνεχοῦς καὶ ἀδιακόπου ἀφωσιωμένης καὶ τιμίας ἐν τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ διακονίας, ὁ Διευθυν. τῆς τοῦ Α΄ Πατριαρχικοῦ Γραφείου Ἄρχων Μ. Πρωτονοτάριος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ***Χρῆστος Ἰω. Παπαϊωάννου.***

Ὁ ἀείμνηστος ἐγεννήθη ἐν Ἀγχιάλῳ τῷ 1867, ἀπεφοίτησε τῆς ἐνταῦθα Ἱερατικῆς Σχολῆς τῷ 1886, κατὰ τὸ 1891 δὲ ἔλαβε τὸ δίπλωμα τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Κατὰ τὸ 1895 ἐπιστρέψας εἰς Κωνσταντινούπολιν, μετὰ τὴν ἐκ τῆς Θεο-

λογικῆς 'Ακαδημίας τῆς Πετρουπόλεως ἀποφοίτησιν αὐτοῦ, ὡς Μαγιστράντ τῆς 'Ορθοδόξου Θεολογίας, διωρίσθη Β'. Γραμματεὺς τοῦ Α'. Πατριαρχικοῦ Γραφείου καὶ συνάμα διερμηνεὺς τῶν σλαυϊκῶν γλωσσῶν ἐπὶ 'Ανθίμου τοῦ Ζ'. Τῷ 1906 προήχθη εἰς Διευθυντὴν τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου, διαδεχθεὶς τὸν Ἰ. Δ. Τανταλίδην ἐπὶ 'Ιωακεὶμ τοῦ Γ', ὅστις καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν τῷ 1912 διὰ τοῦ ὀφφικίου τοῦ Ἄρχοντος Μ. Πρωτονοταρίου τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης 'Εκκλησίας.

Τὸ κενόν, ὅπερ ἀπερχόμενος ἐγκαταλείπει ὁ ἀείμνηστος εἶνε δυσαναπλήρωτον διὰ τὴν 'Εκκλησίαν. Διότι ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ περισσότερον ἀπὸ ἕνα ἁπλοῦν ὑπάλληλον αὐτῆς ἡ 'Εκκλησία εἶχεν ἕνα πολύτιμον μύστην τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πνεύματος αὐτῆς. Διὰ τῆς πολυμαθειας αὐτοῦ, τῆς συνέσεως, τῆς βαθείας ἐκκλησιαστικῆς πείρας, τῆς πατροπαραδότου εὐλαβείας καὶ ἀρετῆς αὐτοῦ, τῆς χρησιότητος τῆς σκέψεως, τῆς ἀκεραιότητος τοῦ χαρακτῆρος, τῶν ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς 'Εκκλησίας ἐνθουσιασμῶν αὐτοῦ ὑπερέβη ὁ ἀείμνηστος τὰ ὅρια τῆς ἁπλῆς ὑπηρεσίας, ἀναδειχθεὶς πολύτιμος συνεργάτης καὶ σύμβουλος ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ ἰδίου καθήκοντος.

Τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας, ψαλείσης τῇ ἑπομένῃ ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, προέστη ὁ Α' τῇ τάξει σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Μάξιμος μετὰ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου καὶ Χριστουπόλεως κ. Μελετίου. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρέστη αὐτοπροσώπως, ηὐλόγησε δ' ἐν τέλει τῆς ἀκολουθίας τὸν νεκρὸν ἀπὸ τῆς Ὡραίας Πύλης, εὐχηθεῖσα αἰωνίαν τὴν μνήμην «τοῦ ἀφωσιωμένου καὶ πιστοῦ ὑπαλλήλου τῆς Μητρὸς 'Εκκλησίας καὶ ἀξίου καὶ τετιμημένου ὀφφικιάλου αὐτῆς».

Τὸν νεκρὸν ἐν τῷ ἱ. Ναῷ προσεφώνησεν ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. 'Αδαμάντιος, ἐν συντόμῳ σκιαγραφήσας τὰς ἀρετὰς καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἐκλιπόντος, ὁ ἄρχων Μ. Πρωτέκδικος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης 'Εκκλησίας 'Εντιμολογιώτατατος κ. Γ. Παπαδόπουλος, διὰ μακρῶν ἀναλύσας τὴν μακρὰν καὶ δόκιμον τοῦ μεταστάντος διακονίαν ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ, κατὰ τὴν ἔξοδον δὲ τῆς σοροῦ, ἐν τῷ Νάρθηκι, ἐκ μέρους τῶν λαϊκῶν ὑπαλλήλων τοῦ Πατριαρχείου ὁ Διερμηνεὺς κ. Σπ. Κωνσταντινίδης, ἐκφράσας τὴν βαθεῖαν τῶν συναδέλφων τοῦ μεταστάντος θλῖψιν ἐπὶ τῷ ἀδοκήτῳ ἀποχωρισμῷ.

Κατὰ τὴν κηδείαν παρέστησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται, οἱ Θεοφιλέστατοι 'Επίσκοποι, ἅπαντες οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ὑπάλληλοι τῆς Αὐλῆς, οἱ ὀφφικιάλοι τῆς 'Εκκλησίας ἐν σώματι, τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τῶν Πατριαρχείων, ὁ ἐνταῦθα Σέρβος Πρωθιερεὺς καὶ πολλοὶ φίλοι καὶ γνωστοὶ τοῦ ἀειμνήστου. Συλλυπητήρια πρὸς τὴν 'Εκκλησίαν ἀπηύθυναν καὶ τὰ ἐνταῦθα ὀρθόδοξα Γενικὰ Προξενεῖα, τοῦ Γενικοῦ δὲ Προξενείου τῆς Γιουγοσλαυΐας καὶ ἀντιπρόσωπος παρέστη κατὰ τὴν κηδείαν. Ἡ σορὸς ἐκ τοῦ ναοῦ μέχρι τῆς νεκροφόρου ἐκομίσθη αἰρομένη ὑπὸ τῶν ὀφφικιάλων. Ὁ νεκρὸς ἐτάφη ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Νεκροταφείῳ 'Εγρῆ-Καποῦ.

Τοῦ ἀειμνήστου ***Χρήστου 'Ιω. Παπαϊωάννου*** ἡ μνήμη εἴη αἰωνία!